

Universitätsbibliothek Paderborn

Joannis Trithemij, Spanheimensis, Et Postea Divi Jacobi apud Herbipolim Abbatis, Viri suo aevo doctissimi. Tomus ... Annalivm Hirsavgiensivm

Opus nunquam hactenus editum, & ab Eruditis semper desideratum.
Complectens Historiam Franciae Et Germaniae, Gesta Imperatorum,
Regum ...

Trithemius, Johannes

S. Galli, 1690

Wignandus Abbas XXXIV. instituitur Anno Domini MCCCLIX. & præfuit
annis XX. mensibus X. diebus XX.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38573

plures Ordinis nostri Abbates ad se Moguntiam, & pro Monasteriorum reformatione multa cum eis tractavit: inter quos fuere praesentes Hermannus Abbas S. Albani, Wiricus Abbas S. Jacobi Moguntinensis, Philippus Abbas Spanheimensis, Abbates quoque Limpurgensis, Bliedenstattenensis, montis S. Joannis Vingaviensis & alij plures; veruntamen nullus tunc propositae reformationis subsequatur effectus.

De Wignando hujus Monasterij Hirsaugiensis Abbate XXXIV. qui praefuit annis xx. mensibus x. diebus xx. & de varijs, &c.

Anno Dominicae Nativitatis praenotato MCCCLIX. Indictione Rom. XII. hujus Monasterij Abbatia post mortem Wichardi Abbatis secundi, ut diximus, vacante, prior & fratres, quibus competeat jus eligendi rectorem, ne destitutionis curae pastoralis aliquod experirentur incommodum, VII. die mensis Decembris pro novi pastoris electione ad locum capitularem in unum conveniunt, & praemissis orationibus consuetis, ad electionis negotium in Dei nomine processerunt. Scrutinio itaque per singulorum vota ex ordine praemisso, pars major eligentium, & senior Wignandum ex Collegio Conventus Monachum in Abbatem elegit, cui & reliqui omnes sine contradictione unanimiter consenserunt. Qui a Gerardo de Erenberg Spirensium Episcopo confirmatus, & solemniter benedictus praefuit huic Monasterio xxxiv. Abbas in multa sollicitudine annis xx. mensibus x. diebus xx. Natione fuit Germanus, patriam Suevus, militari genere ortus, probis ac honestis parentibus procreatus, qui a pueritia Monasterio traditus, moribus & consuetudine urebatur inventis. De cujus vita & conversatione pauca scribere possum, propterea, quod Monachorum ignava pigrities res memoratu dignas & gesta Praelatorum litteris mandare, aut non potuit, aut certe contempsit. His namque temporibus miseranda Ordinem nostrum oppressit calamitas, quando non solum in isto insigni Monasterio Hirsaugiensi, sed & in caeteris penè omnibus, cuncta spiritualis disciplina, & sancta exercitia defecerunt. Unde mirandum non est, nos historiam continuare de gestis Abbatum Hirsaugiensium minimè potuisse, cum & negligentia Claustralium bene gesta Rectorum litteris non commendaverit, & Praelati forsitan nihil aut parum memoriae peregerint dignum. Magna enim fuit circa haec tempora Monachorum & damnabilis ignavia, qui cum sancto religionis proposito, & fervore observantiae regularis, etiam divinum amorem, & studium abjecerunt scripturarum, nihil minus quam constitutiones Regulae vel SS. PP. animo cogitantes.

MCCCLX.

Anno Wignandi Abbatis primo, Carolus Imperator Conventum principum celebravit, in oppido Regni Eisingen partium Sueviae, & multa cum eis de communi utilitate omnium Germanorum tractavit. Factum est autem in die quadam Imperatore cum principibus suis in Refectorio Fratrum minorum habente colloquium, cives in seditionem versi contra familiam Caesaris, movere arma non timuerunt, quod malum haud

Wignandus fit Abbas.

Monachorum his temporibus fuit ignavia magna.

Cives oppidi Eising contra Imperatorem rebellant.

haud parvam oppido turbationem concitavit. Nam in tantum concepta feditio convaluit, quòd cives furentibus perfimiles Casarem invadere, & contumelijs afficere tentarunt; qui elapsus eorum insaniam ad tempus declinavit. Post menses paucos, cum Eslingenses non solum commissorum in Casarem nullam peterent veniam, sed magis in superbiam elati, mandata imperialia contemnerent: iratus ille magnum Principum & civitatum, oppidorumque regni exercitum contraxit, & veniens oppidum Eslingen obsidione fortissimâ vallavit: Ducem verò exercitus Eberhardum Comitem de Wirtenberg fratrem Udalrici constituit, & sub eius directione militiam commendavit.

Comes igitur Eberhardus jussu Imperatoris Eslingen fortissimâ obsidione cingens, oppidanos quotidiano impulsu haud mediocriter fatigavit. Qui serò considerantes in malo se positos, eò quòd tantæ multitudini pugnatorum nequaquam possent resistere, de sua cæperunt præsumptione in Casarem commissa dolere. Igitur necessitate extremâ compulsi, pacem quam multorum judicio non merebantur petunt, & accipiunt, datis pro expiatione commissi sceleris Imperatori Caroli sexaginta millibus florenorum, ac Comiti Eberhardo triginta millibus pro refusione expensarum, quas belli hujus occasione fecerat, vel ut quidam scripserunt, quadraginta millibus in prompta pecunia solutis: sicque pacem plebs furiosa, quam violaverat, pretio centum millium florenorum emere compulsâ est, & solutâ obsidione quilibet eorum, qui convenerat, in sua redierunt, oppidanis de Eslingen multum confusis, & per omnia valdè humiliatis. Hâc victoriâ nimium elatus Comes Eberhardus, quem Carolus Imperator IV. Capitaneum super XXIV. civitates & oppida regni Germanici constituerat, in subditos regni tyrannidem exercebat, illicitis & inconsumtis illos exactionibus gravando, ut multi cives & oppidani ejus crudelitatem non ferentes mutare domicilia cogitaverint. Postremò tamen consilio accepto se omnes Comiti unanimiter opponentes contra illum ad Casarem provocaverunt. Imperator his intellectis Comitem Eberhardum piè monuit, quatenus à gravaminibus illicitis & inconsumtis desisteret, & civibus regni sibi ad tempus, non perpetuò commissis nihil molestiæ inferret. Sed ille piam Imperatoris admonitionem contemnens, & in sua cupiens tyrannide permanere, confederationem seu potius conjugationem cum Ducibus Austriae in odium ipsius Casaris iniit, & quoscunque potuit, contra illum provocavit. Quibus Casar auditis, ut rebellem & inobedientem amovit ab officio Vicariatus regni, & jussit in suo illud privatum degere dominio. Qui fretus amicorum potentia jussâ Imperatoris sui sprevit atque contempsit, & se ad rebellandum totis viribus comparavit.

His motibus in regno malè subortis Imperator Carolus in Bohemia regno suo nativo atque paterno debebat, sententias atque censuras in Eberhardum Comitem de Wirtenberg fulminans & emittens auditu terribiles, quas ille omnes contempsit. Unde inter ipsum Comitem & regni cives magni oriebantur tumultus, & omnia bellandi monstrum & faciem futurâ desolationis præ se ferebant. Quorum consideratione motus Imperator, nec minus à regni civibus exoratus, Rupertum Palatinum Comitem ac Bavariæ Ducem electorem regni principem belli imperialis

Ducem

100. florenorum millibus pacem emunt Eslingenses.

Ducem pro civitatibus regni & oppidis, a que Capitaneum esse voluit, cui & bellum contra Eberhardum Comitem prænominatum gerere mandavit. Comes autem Eberhardus nihili pendens mandata Cæsaris, viriliter se parat ad resistendum, habens in adiutorium Duces Austriae Carolo factis infestos, Ducem quoque de Teck, Barones illos de Lymburg, quos vocant vulgò, die Schenkeln/ nòsque pincernas imperij nuncupamus: aliòsque Sueviæ Comites Barones ac nobiles multos, qui Cæsari & regno unanimi consensu pertinaciter contradixerunt. Horum omnium suffragijs Comes Eberhardus magnum pugnatorum congregavit exercitum, quorum potentia fretus Cæsaris & regni præstolabatur adventum. Imperator verò postquam intellexisset Comitem se parare ad rebellandum, exercitum congregavit & ipse prævalidum ex Bohemia, Ungaria, Lituania, & universo Germaniæ regno, veniens contra illum in Sueviam. Comes autem animosè cum suis occurrit Cæsari, non satis providè bellaturus, cum Cæsar ad minus haberet exercitum duplo majorem. Congessione igitur præsumptâ, Comes Eberhardus, postquam consideravit, se potentiam imperialium militum ferre non posse, retraxit pedem, & in oppidum Sturgardiam se recepit. Carolus autem Imperator, qui à Nirenberga per Rhætiam inferiorem contra Eberhardum duxerat exercitum, oppidum quoddam Alen nomine, quod olim Comites de Oetingen pro viginti millibus florenorum Comitibus de Wirttemberg impignoraverant, obsedit, & violenter imperio suo captum subiecit. Quo potenter obtento præsidium posuit, & postea etiam Schörendorff obsedit. Rupertus autem Comes Palatinus Rheni Bavariæque Dux, quem Cæsar amoto Eberhardo Vicarium suum in regno constituerat, sicut dictum est, ex civitatibus & oppidis regno subjectis fortem adunavit exercitum, quem per pagum, qui vocabatur Zabergev, ducens contra Comitem Eberhardum nonnulla ejus oppida & castra expugnando obtinuit. Deinde Gremingen cepit: Augustenses verò Constantienses & alij cives regni Beppingen obsidione cinxerant, & discurrentes per villas multa pauperibus intulerunt damna. Comes autem Eberhardus depopulationem suorum graviter ferens cum exercitu exivit Sturgardiam, & veniens contra Imperatorem haud procul ab oppido Schonendorff animosè committit prælium. Congessione inita pugnatum est acriter, & diu anceps pugna consumpsit ab utraque parte plurimos. Tandem victoria cessit Imperatori, Comes Eberhardus victus est, & ejus exercitus à Regno superatus, diffusus atque dispersus. Multi ex parte Comitibus in eo prælio ceciderunt gladio intercepti, & multi fuerunt capti. Comes igitur necessitate compulsus, cum se multitudini tantæ cerneret non posse resistere, pacem à Cæsare per medium Episcoporum Augustensis, Constantiensis, & Spirensis capit postulare. Quorum petitionibus Imperator consentiens pacem dedit Comiti Eberhardo postulanti sub his videlicet conditionibus. In primis fuit per electos partium arbitros conclusum, quòd Comes Eberhardus fœdus, quod cum Austriae Ducibus contraxerat, revocando cassaret, & nullam deinceps ligam seu confederationem contra Imperatorem, aut regnum cum illis omnino haberet. Deinde judicium fuit decreto sancitum, quòd Comes Eberhardus Advocatiam A regni sive Vicariatum, quem à Carolo Imperatore super XXI V. urbes & oppida regni susceperat,

H h

resignare

Eberhardus
Comes ad
bellum se
parat con-
tra Impera-
torem.

Bellum in-
ter Imp. &
Wirten-
bergenfes.

Concordia
facta inter
Cæsarem
& Comi-
tem.

Pacis Con-
ditiones.

Scilicet
comites
concedit
regni
partem

reſignare deberet, & ſe nullatenus de illo amplius intromittere. Tertiò fuit per arbitros partium decretum & iudicatum, quòd Comes Eberhardus civibus regni omnibus & ſingulis coram Imperatore, aut ejus iudice delegato ſuper injurijs per tyrannidem irrogatis de juſticia debeat, & velit reſpondere. Quarto fuit ſententialiter pronuntiatum, & concluſum, quòd Comes Eberhardus imperio, regno & Caſari Carolo fidelis, ſubjectus & obediens perpetuò debeat perſiſtere, & neminem deinceps in ejus odium ſeu rebellionem quomodolibet provocare. Quintò fuit per arbitros decretum, quòd Imperator tam ipſum Comitem Eberhardum, quàm Ducem de Teck, & cunctos alios confederatos ſive auxilia- rios milites nobiles & ignobiles præmiſſo bello implicitos (Auſtrae Ducibus duntaxat exceptis) ad reconciliationem, & gratiam debeat reci- pere, & commiſſa omnia plenè indulgere. Sextò ſtatuèrunt, quòd omnes captivi ab utraq; parte quomodolibet ſine aliquo ſui detrimento, vel dam- no liberè dimittantur, & quatenus firma ſit conſtitutio pacis, quòd Impe- rator Comites ipſos principales de hoc faciat ſecuros. Septimò Judices decreverunt, quòd Carolus Imperator omnia oppida, caſtella, & muni- tionem per ſe vel per alios bello durante captas excepto Alen oppido ſola, Comiti Eberhardo debeat reſtituere, & pacem litteris imperialibus con- firmare. Hæc ſummatim pro pace fuerunt per Commiſſarios decreta, & ab utraq; parte laudata, & confirmata. Sic ergo pace inter regnum & Comitem de Wirtemberg Eberhardum reformatà, Alen oppidum Filco regio pro multa fuit adjudicatum.

Contentio
inter Archi-
epiſcopum
Treviroꝝ
& Comi-
tem de Star-
ckenburg.

His etiam temporibus inter Comitem Moſellanum de Starckenburg, & Walramum Comitem de Spanheim ex una parte, & Bohemundum Archiepiſcopum Trevirenſem alia ex parte graves oriuntur diſcordie propter quædam caſtella & dominia, quæ ad jus Comitis de Starckenburg pertinebant ab olim, ſed per Archiepiſcopum violentà invaſione detinebantur. Unde Comes in auxilium rogatis Walramo prædicto Comite de Spanheim, Henrico Comite de Veldentia, & quibuſdam alijs bellum indixit Archiepiſcopo, & prædas in illius pauperes exercebat. Archiepiſcopus autem contractis copijs terram Comitis de Starckenburg ingreditur, & hoſtili incurſione cuncta demolitur, villam Enckirch imprimis occupavit, deinde caſtrum Starckenburg in monte ſic Moſellæ obſidione vallavit. Quâ quidem obſidione durante munitionem in pede montis juxta Moſellæ fluvium, quam Comes pro novo telonio contra voluntatem omnium Moſellanorum exererat, memoratus Archiepiſcopus cepit, & igne ſubmiſſo funditus destruxit; major enim diſſeſionis cauſa inter eos fuit, præſumpta novitas telonij, quod ſine conſenſu principum Comes ab Carolo Imperatore clauſteſtine impetraverat; ſed victus ab Archiepiſcopo pacem petijt, & omni juri telonij novi perpetuò renuntiavit. Superato Comite de Starckenburg, & in deditionem coacto, Boemundus Archiepiſcopus terram Comitum præſcriptorum de Spanheim, & de Veldenz cum exercitu intrare ſtatuit, quos ſibi auxiliares ille de Starckenburg aſſociaverat, quod mox ubi illi cognoverunt, miſſâ legatione pacem poſtulerunt, & impetraverunt.

Univerſi-
tas Pragæ
in Bohemia
ab Imper,
fundatur.

His quoque temporibus Carolus Imperator iv. ex Rege Bohemiz, ut ſupra diximus, factus, cùm eſſet vir in ſcripturis mundanis haud mediocriter

diocriter doctus, utpote qui non solum apud nostros Germanos, verum etiam apud Parisienses Gallos in juventute litteris operam dedit, volens & regnum honorare paternum, & suum in viros doctos pientissimum declarare affectum, Gymnasium, quod nostri studium vocant generale, sive propter copiam scientiarum universale, Praga instituit, quod tam Papa, quam suis privilegijs simul, & stipendijs ultra Gymnasia totius Germaniae omnia mirum in modum decoravit. Confluxit illic magna multitudo studentium, cum propter ubertatem victualium, tum propter singularem & multifariam gratiam privilegiorum simul, & doctorum copiam, quos ex diversis nationibus adduxerat. Duravit hoc ipsum Pragensis Gymnasium per annos ferme quinquaginta in magna celebritate, & gloria, tam numero personarum, quam ubertate scientiarum & copia praceptorum sive doctorum in omni facultate peritorum. Verum postea ut suo loco inferius dicitur, multis erroribus & haeresibus deturpatum viluit, & usque in praesentem diem Schismaticorum synagoga permanfit.

Memoratus etiam Imperator Carolus pro majore regni gloria Bohemorum Ecclesiam Pragensis Episcopalem, qua Archiepiscopo Moguntino eatenus fuit subiecta, in Archiepiscopalem erexit, subiciens et duos Episcopatus, Olomucensem videlicet & alium, cujus nomen hac vice non occurrit. Multis quoque eandem novam metropolim Pragensis redditibus donationibus & privilegijs decoravit. Quae quidem Ecclesia Pragensis post annos fere 50. varijs haereticorum erroribus polluta caput Schismaticorum facta est, & manet SS. Rom. Ecclesiae rebellis in praesentem diem. Pontificem habet non alium, quam Schismaticum, & ab Unitate S. Matris Ecclesiae pro suis scelerebus aut fugientem, aut depositum, & a Summo Pontifice jure excommunicatum. Canonicorum tamen sacer Conventus, qui in monte S. Wenceslai habitat, ubi & Ecclesia cathedralis adhuc sine Pontifice manet, Deo sub obedientia Sedis Apostolicae similiter militat. Plures etiam Bohemorum Schismatici sunt, non omnes, quemadmodum opportuno tempore plenius infra dicemus. Apud Ingeltenham regiam villam, Moguntinensis Dioecesis, inter Moguntiae civitatem & Bingae oppidum medio itinere sitam, Aulam eatenus regalem atque imperialem, Coenobium fecit Canonicorum Regularium S. Augustini Episcopi quondam Hipponensis in Africa, constituens illis ejusdem vitae praepositum. Quod quidem Coenobium pleno jure subjecit Abbati S. Caroli in Praga ejusdem religionis, cujus hodie est fratres, & praepositum, quoties fuerit necessarium, instituere, & locum, ut superioris, visitare.

Constituit etiam praedictus Imperator, neminem ad canonicatum in eo Coenobio debere admitti, qui natus de Bohemia non esset, quod ita servatur in hunc diem. Distat vero itinere a Moguntia recta versus Bingen oppidum per terram Ingeltenham villa imperialis memorata miliaribus Germanicis duobus, in cujus aula, qua modo est Coenobium, sicut diximus, Carolus Imperator magnus creditur fuisse natus, qui non minus Rex fuit Francorum Orientalium ac totius penes Germaniae, imò primordialius, quam omnium Gallorum, qui nomen Francicum ab Orientalibus & non aliunde susceperat. In memorato Canonicorum Coenobio locus est bibliotheca tenuis, in qua nunc altare constructum

Hh 2

cernitur,

Episcopus
Pragensis
in Archiepiscopatu
erigitur.

Carolus
magnus
non in Gal-
lia, sed in
Germania
natus.

Herrn

Herrn

II
S.V
15

cernitur, ubi lectus olim nativitatis Caroli Cæsaris magni habebatur. In eadem quoque regali camera, quæ nunc & bibliotheca est Canonicorum & Capella, Carolus ipse magnus gladium cælitus fertur ab Angelo suscipisse, in quo devicit Hispaniam, & iter ad S. Jacobum Christianis tutum paravit in Galiciam. Qui gladius non multæ longitudinis hodie apud Nürenbergenses ostenditur, & inter Sanctorum reliquias Imperiales habetur. Denique Carolus Imperator iv. Dominicæ Passionis & mortis cultor & venerator devotissimus à Róm. Pontifice precibus impetravit institutionem & celebrationem festi Lanceæ, clavorumque Domini cum indulgentijs multis, quod festum quotannis feriâ vi. post octavas paschæ Papa concessit per universum orbem Christianum solemniter celebrandum.

Festum
Lanceæ,
clavorum
& Coronæ
Domini
instituitur.

Anno etiam prænotato Eduardus Anglorum rex bellicosus, & bello fortunatissimus, posteaquam Joannem Gallorum regem pacatorum contemptorem, & violatorem litteris monuisset & nuntijs, quatenus promissa servaret, sed nihil monendo proficeret, arma corripuit, & classem navium per littus maris in Galliam reduxit, & Parisium obsedit. Erat autem exercitus ejus magnus valde, & maximas per totam Galliam strages fecit. Ex hac sæce profanæ multitudinis turba illa surrexit latro, qui Alsatiam sub Duce Archipresbytero, sicut dicemus, post biennium crudeliter devastârunt.

Rex Anglorum
Eduardus iterum
invasit
Galliam.

Eodem anno in festo S. Gertrudis Virginis cives urbis Herbipolenis à multis retrò annis gens inquietissima & subjectionis nimium impatientis contra superiores suos in seditionem versa, periculosis urbem tumultibus implevit. Unde in furorem concitati, & per civitatem sine ordine discurrentes, nobiliores & ditiores quosque civium, quibus Antistes suas in Republica distribuerat vices, hostiliter invadunt, alios vulnerantes, alios crudeliter occidentes, & reliquos in fugam agentes, extra civitatem egerunt. Claves portarum urbis & turres pro libitu suo disponentes, omne dominium in se transferre satagerunt. Sed non diu mansit impunita eorum temeritas, venit enim armatus multitudine præsul, & vindictam suscitavit in eos jure, quam temere meruerunt.

MCCCLXI.

Anno Wignandi Abbatis Hirsaugiensis secundo in mense Februarii, nocte quâdam cœlum in occidentali parte ardere visum est: & eadem nocte Wilhelmus ex Marchione primus Dux Juliensis ab hac vita migravit ad patres, quem Carolus Imperator iv. in Conventu Principum Metensi Collegio Ducum adscripserat, ut diximus anno Wichardi tertio, vir certè memoriâ dignus, cultor justitiæ, amator Cleri, & defensor pauperum fidelis.

Wilhelmus
Dux de Ju-
liaco pri-
mus mori-
tur.

Eodem anno duo Comites Gerardus videlicet de Monte Colonienis Diocesis, & Arnoldus de Blanckenheim Trevirensis Diocesis, ambo illo in tempore divites atque potentes in quodam hastario ludo apud Coloniâ Agrippinam acutis se lanceis imperentes mutuò de equis dejecerunt, & ambo mortui sunt. Erant enim ex multo jam tempore animos secretò gerentes ad invicem hostiles, ideò datâ occasione alter alterum dolosè impetere cogitavit & fecit.

Anno

Anno item prænotato posteaquam Reinhardus & Eduardus fratres Geldria: Duces per annos jam aliquot gravissimas inter se contentiones & lites pro paterno principatu continuassent, cessit victoria tandem Eduardo, qui natu minor erat, & dolo circumventum fratrem cepit, custodiæque mancipavit, quemadmodum anno Wichardi Abbatis secundo vel quinto prænotavimus.

Anno quoque præscripto Eberhardus Comes de Wirtemberg filiam suam nomine Sophiam Duci Lotharingiæ dedit uxorem. nuptijs in oppido suo Sturgard magna cum pompa celebratis. Convenerat illuc ad nuptias Principum, Comitum, atque nobilium invitata multitudo maxima, & varia spectaculorum genera juvenus audacior exercebat. Nuptijs interfuit Albertus Dux Austriae, qui Comiti semper contra Imperatorem Carolum pertinaciter adhaeserat. Unde Carolus Imperator, quanquam invitatus à Comite suo promississet venturum, tamen non venit, metuens forsitan sinistram aliquod in tanta multitudine hominum posse oriri, aut propterea certe, quod Comiti non satis confideret.

Claruit his temporibus apud Colonenses Joannes de Hildesheim Saxo Ordinis Fratrum B. Mariæ semper Virginis de Monte Carmeli, sacrae Theologiæ lector, & multo tempore Prior Conventualis in Cassell oppido Hassiæ, vir studiosus, & suo tempore doctus, qui scripsit super sententiarum Petri Lombardi libros iv. totidem volumina. Ad Florentium quoque Monasteriensem Episcopum de translatione trium Magorum ad Coloniam librum unum, & chronicon etiam historiale suorum temporum lib. i. Contra Richardum Archiepiscopum Armachanum in Hybernia defensorium iv. Ordinum mendicantium lib. i. Opus metricum de monstris in Ecclesia lib. i. Opus quod prænotatur Fons vitæ lib. i. De Antichristo lib. i. Contra Judæos lib. i. In quendam turpia pingentem, lib. i. Sermones de tempore & de sanctis libb. ii. Epistolarum ad diversos lib. i. In astronomia etiam nonnulla composuit, aliæque plura, quæ ad noticiam nostræ lectionis minimè venerunt. Hic beati Patris Thomæ Generalis totius Ordinis in Avenione residentis postea Patriarchæ Constantinopolitani viri sanctissimi atque doctissimi quondam auditor atque discipulus fuisse memoratur.

Joannes quoque de Thambach patriâ Francus Orientalis Ord. S. Dominici doctor divinarum scripturarum egregius, hæc tempora scriptis & lucubrationibus suis clariora fecit. Inter multa enim scripsit opus pulchrum & utile contra sævientis fortunæ jacula, quod consolatorium Theologicum prænotavit libb. xv. De sensibilibus quoque delicijs paradisi contra Saracenos lib. sermones & alia plura, quæ necdum vidimus. Joannes item de Emenhusen natione Germanus Doctor sacrae Scripturæ profundus his temporibus scribendo & docendo apud Gallos Parisienses magnoin pretio fuit. Qui inter multa, quæ scripsit, in iv. sententiarum libros totidem non parvæ æstimationis volumina composuit. In plures etiam sacrae Bibliothecæ libros valdè utiles commentarios lucubrâsse perhibetur. Alia plura scripsit Synthemata, quæ ad nostræ lectionis noticiam non venerunt.

Joannes etiam Denock patriâ Saxonicus Ord. Eremitarum S. Augustini primus doctor in Gymnasio Pragensi promotus, vir ingenio & doctrinâ

Dux Geldriae frater alter ab altero capitur annis decem,

Joannes de Hildesheim Carmelita vir doctus multa scripsit.

Joannes de Emenhusen doctor profundus plura scripsit.

Strinâ clarissimus. scripsit super iv. libros sententiarum infigne opus, quod in memorato Gymnasio publicè legit & recitavit: variarum item quaestionum, quas quodlibeta nuncupavit lib. i. Et quaedam alia, quae non vidimus.

MCCCLXII.

Anno Wignandi Abbatis tertio Udalricus Comes de Wirtenberg, filius Eberhardi uxorem duxit Elisabeth filiam Ludovici Ducis Bavariae, relictam viduam Scaligeri Veronensium Principis, de qua genuit filium nomine Eberhardum, cognomento pium, principem memoriâ dignum.

Anglicana
perniciosa
societas
plura deva-
stat domi-
nia.

Eodem anno reliquiae maximi illius exercitus, quem Eduardus Rex Anglorum contra Joannem Regem priore anno duxerat in Galliam, ut supra dictum constat, pace inter dissidentes reges confirmatâ in turmam latronum commutatae sunt; in unum namque conjurantes, ut cunctis viderentur metuendi atque terribiles. Ducem sibi praeficiunt, quem Archipresbyterum nuncuparunt. Qui brevi tempore concurrentibus undique hominibus desperatis latronibus & pessimis in magnum creverunt numerum, ita ut etiam Regibus aestimarentur timendi; Eduardo namque in Angliam reverso (quoniam ex diversis nationibus erant conducti) cum praedis essent assueti, nec aliud haberent, unde viverent, rapinis, injurijs & desolationibus quorumcumque, vitam agere decreverunt. De Gallia igitur profecti magna cum multitudine in Hispaniam, villas, urbes, castella & oppida improvisè quotquot potuerunt capientes, interfectis habitatoribus funditus destruxerunt, nulli fidem servantes & pollicita, & praedam inter se captam dividentes. Domine Deus quanta mala fecerunt servis tuis Monachis, Clericis, Monialibus & reliquis Christi tui fidelibus illi latrones per Hispaniam, Galliam, vicinasque regiones. incendijs, gladijs, stupris, rapinis, devastationibus, inauditisque crudelitatibus! Ex Hispanijs tandem pulsi per Galliam redierunt, ubique latrocinia exercentes, villas castella & oppidula non satis munita seu per negligentiam cultodum deserta capientes. interfectis omnibus habitatoribus, ignibus consumpserunt. De Gallia igitur moventes ad fines Trevirorum copias duxerunt; quod cum Boemundo Archiepiscopo innotuisset, bellum latronibus inferre cogitavit; convocatis etenim tempestivè in auxilium vicinis principibus Wenceslao Luzenburgensium Duce, Walramo Comite in Spanheim, Henrico Comite in Veldentia, Comite quoque de Sracckenburg, Comite de Virneburg, Comite de Blanckenheim, Comite de Baro, Comite de Hildesheim, Comite de Saraponte, Comite de Salm, & multis alijs, exercitum pugnatorum non parvum comparavit. Cui Provisorem & principem constituit coadjutorem suum Canonem de Falckenstein virum in negotijs secularibus & bellicis longâ experientiâ peritissimum. de quo nonnulla etiam in praecedentibus juxta seriem historiae diximus.

Ex Hispania
pulsi
venerunt
ad fines
Trevirorû.

Verum posteaquam audisset Archidux latronum, tantam contra se paratam pugnatorum multitudinem, retraxit pedem, & deflexo itinere exercitum suum duxit in Alsatiam, nec fuit ausus appropinquare Trevirensibus: & quoniam rustici & villani Alsatiae, auditum illorum longè prius, quàm venirent, habuerant, & quàm impij essent & crudeles, ne invenirentur in villis occidendi, dimisso rure cum omnibus suis se in proximas munitiones receperunt; nam etsi esset magna multitudo illa latronum,

latronum, civitatibus tamen & locis munitis vim inferre non poterant, quia machinas ad murorum dejectionem necessarias non habebant, sed villas non munitas destruebant. Venit itque fabulosus ille Archipresbyter cum suo exercitu latronum usque ad Argentinam, & in tenebris noctis castra non longè ab urbe statuerunt, incendio cremantes omnes in circuitu villas, & quidquid uspiam invenissent relictum à fugientibus rapuerunt. Argentinenses metu latronum inopinatè percussi clausas tenere portas civitatis, nec aliquem egredi permittebant. Per dies autem plures manserunt in Alsatia, & multa pauperibus damna intulerunt. Scripserunt Imperatori Alsata, ut veniens cum exercitu latrones illos profligaret, qui remoratus, suspicionem de se nonnullis praestitit malam. Interè societas ipsa Anglicana (sic enim vulgò latronum ille dicebatur exercitus) in magna ferocitate totam percurrens Alsatiam, omnia extra munitiones defolavit, ruricolos omnes, quos reperit, inauditis affecit supplicijs, & qui se pecuniâ redimere non poterant, ab eis crudelissimè necabantur. Mulieres simul & virgines, tam Christo dicatas, quàm sacculares quascunque invenissent, horrendo libidinis modo polluentes occiderunt, nulli parcentes aetati, ordini, vel sexui, femellas interfecerunt, masculis in servitutum reservatis. Nulli tutò licebat sine viâ conductu locum quempiam transire vel ambulare, in omni provincia, seu regione, quam occupassent. Cui autem cumque salvum dedissent conductum, in violatum servabant. Captivos, qui se pecuniâ non poterant redimere, sine misericordia interficiebant. Multi tamen beneficio noctis de manibus eorum lapsi evaserunt salvi, oppida & castella plura obsidione cinxerunt, pauca tamen obtinuerunt, quia machinas, sicut diximus, non habebant necessarias. Quotquot verò sive minis, sive terroribus obrinuisent, non servatâ fide promissâ necatis habitatoribus funditus destruxerunt. Tandem posteaquam multis in Alsatia diebus latrocinantes & savientes, tam in agris, quàm in villis plura pauperibus intulissent damna, misit Imperator Carolus IV. pugnatorum fortem exercitum in Alsatiam, quibus Argentinenses, & alij cives regni maxima in multitudine conjuncti, aciem contra latrones illos dirigere statuerunt. Quod illi audientes in fugam omnes conversi sunt, ac tantâ velocitate disparuerunt, ut iter, quod uno die confecerant, in IV. diebus imperiales non fecissent.

Latronibus Anglicanis in Galliam procul fugatis, quoniam circa messem tempus fuit aestivum, damna exercitus regni pauperibus intulit non minora in frumento, quàm illi forsitan, quos fugarunt; nam omnia quae in agris erant frumenta jam penè matura, aut consumpta sunt ab equis, aut conculcata. Unde fames per Alsatiam magna fuit subsequuta, quae sextum duravit in annum.

Anno praenotato paulò ante ingressum Archipresbyteri in Alsatiam Boemundus de Saraponte Archiepiscopus Trevirorum podagrâ laborans, & senio gravatus, cum se ad regimen principatûs minus idoneum quotidie fieri conspiceret, Cunonem de Falckenstein Ecclesiae Moguntinae Canonicum, & ante Gerardum sub Henrico de Virneburg Archiepiscopatus sicut diximus administratorem ad se vocans, de consensu Fratrum suorum Treverensem fecit Canonicum, ac postea in Coadjutorem suum assumpsit, committens ei curam omnium negotiorum temporalium totius Archiepiscopatus.

Argentina
venientes
castra in
circuitu
locarunt.

Anglici la-
trones de
Alsatia fu-
gati sunt.

piſcopatûs. Qui mox Anglicanos latrones ex Gallia irrumperentes fugavit ex finibus Trevirorum, ut dictum eſt.

Cuno fit
Archiepiſc.
Trevirorû
reſignante
Boemun-
do.

Videns Boemundus Archiepiſcopus Cunonis prudentiam, & in agen-
dis rebus quantumlibet arduis facilem diſpoſitionem, gaviſus eſt, & con-
ſilio ſuorum præhabito, ſtatuit illi reſignare Archipontificatum. Mittens
ergo nuntios in Avenionem ſolemnes ad Innocentium Papam, reſignandi
Archiepiſcopatum Cunoni licentiam petivit & impetravit. Conſenſu
autem Rom. Pontificis impetrato Cunoni Pontificatum reſignat, & pro
ſuſtentione ſui oppidum Sarburg cum arce atque proventibus in provi-
ſionem reſcipiens annuam quinque deinceps ferme annis ſupervivit.

Wilhelmus
Archiepiſc.
Colonien-
ſis moritur
& ſequitur
turbatio.

Eodem quoque anno mortuus eſt Wilhelmus Archiepiſcopus Co-
lonienſis, relinquens in theſauris multa millia florenorum, & omnia
promptuaria plena, quæ tamen minimè in utilitates Eccleſiæ ſunt verſa, ut
dicemus. Nam eo mortuo regulares capituli Joannem ex Comitibus de
Virneburg Decanum in Archiepiſcopum elegerunt. Qui pro confirma-
tione ſui ad Urbanum Papam v. Suceſſorem Innocentij perſonaliter
acceſſit, ſed non ſolum confirmationem non impetravit, verùm etiam
electio per Pontificem in toto caſſata fuit, ut dicemus anno ſequentis, &
alius contra voluntatem Capituli ab eo inſtitutus.

Innocentius
Papa VI. in
Avenione
obiit.

Anno item præſcripto mortuus eſt in Avenione Innocentius Papa
ſextus vir doctus, & permagnificus, qui ut ſupra diximus, Eccleſiaſtica
beneficia non niſi religioſiſſimis & doctis voluit concedere viris. Ejus ca-
daver in Monafterio S. Andreae Apoſtoli Cartuſienſium Ordinis, quod
extra Avenionem ipſe proprijs fundaverat, dotaveratque impenſis, cum
honore debito ſepultum eſt.

Urbanus fit
Papav. Ord.
noſtri,

Innocentio mortuo atque ſepulto convenientes in Avenione Carde-
nales Wilhelmum Maſſilienſem S. Victoris Abbatem Ordinis Divi Paris
noſtri Benedicte, tum quidem in legatione abſentem unanimiter in Rom.
Pontificem elegerunt, qui Urbanus v. vocatus fuit. Præſuit Eccleſiæ annis
oſto, menſibus v. vir doctus & morum ſanctitate integerrimus. Iſte Papa
Urbanus ex Abbate S. Victoris Maſſilienſis, ſicut dictum eſt, factus, patris
Lemovicenſis, Curiam Papalem ab Avenione reduxit in urbem Romanam,
multis revelationibus Divæ Brigitæ ſæpius admonitus, quæ curia in
Avenione ſteterat, à tempore Clementis Papæ v. per annos ferme l. v. non
ſine magno detrimento Romæ. & totius Italiæ.

MCCCLXIII.

Adolphus
de Marca
Epiſcopus
fit Archie-
piſcopus
Colonienſ.

Anno Wignandi Abbatis iv. poſteaquam Eccleſia Colonienſis aliquan-
diu vacaſſet poſt mortem Wilhelmi de Geneſ Archiepiſcopi, convenien-
tes in unum canonici, Joannem ex Comitibus de Virneburg Decanum
majoris Eccleſiæ, in Archiepiſcopum unanimiter elegerunt, cujus ele-
ctionem ut prius dictum eſt, Urbanus Papa v. cauſam neſcio, non ſolum
confirmare non voluit, ſed penitus caſſavit. Præſuit eo tempore Mo-
naſterienſi Eccleſiæ in Weſphalia Adolphus ex Comitibus de Marca
deſtinatus Epiſcopus juvenis, & necdum ſacerdotio idoneus. Hunc
neſcio ad cujus inſtantiam memoratus Pontifex Rom. ad Archiepiſco-
patum Colonienſem, invitit & reclamantibus canonicis promovit. Qui
Archipræſulatu ſuſcepto malè præſuit in menſem undecimum, poſtea
Romam citatus, ut dilapidator Eccleſiaſticarum rerum ab Urbano Papa
ne re-

ne, respondere compelleretur super delatis articulis, potius Pontificatum resignavit, quemadmodum sequente anno dicemus.

Claruit his temporibus devotissima Christi famula S. Brigitta Regina quondam Sueciæ, quæ multis illustrata revelationibus Dei, toti Europæ admirabilis fuit; mortuo namque viro suo regnum mundi & ornatum ejus pro Christi amore contempsit, & egrediens cum Abraham de terra & cognatione sua, ne quid animum ejus à timore Domini, & spirituali conversatione posset retrahere. cunctis penè diebus vitæ suæ peregrinata est Romam, ad S. Jacobum, & alia diversa limina SS. jejunijs, vigilijs, elemosynis, & orationibus sanctis vacans omni tempore. Verùm cætera sanctitatis illius opera cum omnibus sint manifesta, breviter nos absolventes, ad continuationem intentionis propositæ stylum dirigamus.

Anno prænotato mortuus est Theodoricus Beyer de Boppardia Episcopus Wormatiensis, cujus cadaver in principali Ecclesia cum honore sepelitur. Huic promotione Urbani Papæ v. successit Joannes cognomento Landschad de Steinach Ordinis Fratrum Prædicatorum, & sacræ scripturæ Doctor, vir optimus, & præfuit annis fermè tredecim non sine persecutione magna, quam non minus à Clero secretò, quam à civibus manifestè sustinuit. Legi, quòd iste Joannes ante Pontificatum sæpè nuntius fuerit Apostolicus, inquisitor quoque hæreticæ pravitatis, administrator quoque diversarum Ecclesiarum cathedralium, videlicet, Hildesheimensis in Saxonia, Augustensis in Rhætia, Constantiensis in Suevia, ac Culmenis in Prussia, sed credo Scriptorem opinione deceptum, cum aliud quid esse potuerit, quam Administrator. In fine anni præscripti, hoc est in die SS. Innocentium Mart. obiit Gerhardus de Erenberg Episcopus Spirensis, & in Cathedrali Ecclesia coram altari sanctæ Matris Annæ cum debito sepelitur honore. Huic electione canonicà in Episcopatu successit Lampertus de Büren Abbas Monasterij nostri Ordinis in Gengenbach Argentinensis Diocesis, & præfuit annis decem & octo, quibus in Pontificatu Spirensi exactis ad Ecclesiam Bambergensem fuit translatus, auctoritate & mandato Urbani Papæ sexti, ut suo loco dicemus.

Ad instantiam hujus Episcopi Carolus Imperator quartus omnia privilegia per Germaniæ Reges & Rom. Imperatores Ecclesiæ Spirensi ante eum concessa renovavit, ampliavit, ac confirmavit, ac simul in unum conscripta corpus aureo sigillo roboravit, memoratòque Pontifici coram multitudine Principum tradidit. Hanc verò bullam ejus nomine, qui dedit, Carolinam vocant.

MCCCLXIV.

Anno Wignandi Abbatis v. Indiçt. Romanorum secundà, Adolphus Colonienſium Archiepiscopus accusatus coram Rom. Pontifice Urbano v. quòd res Ecclesiasticas malè dispensaret, ac turpiter consumeret, ad ejus audientiam citatus est. Erat autem juvenis perulans atque lascivus, cui nec ætas, nec mores ad Pontificatum aliquod ministrabant suffragium. Citatus igitur ad Curiam Summi Pontificis noluit defensionis aliquam subire laborem, & ideo Pontificatum (non vi, neque metu, sed amore unius puellæ, ut dicebatur, Sororis Comitissæ de Monte, cum qua se Comitatum Clivensem accepturum sperabat) in manus Papæ liberè ac spontaneâ voluntate resignavit. Resignatione Pontificatus solemniter factâ,

li

puellam

S. Brigitta
vidua prin-
ceps Sueciæ
miraculis
claruit.

Joannes
Landschad
fuit Episco-
pus Wor-
matiensis.

Lampertus
Abbas in
Gengen-
bach fuit Epi-
scopus Spir-
entis.

Bulla Caro-
lina Spiren-
si Ecclesiæ
concessa.

Adolphus
Colonienſis
Romam
citatus res-
ignat
Archiepiscopi
& ducit
uxorem.

Hirsaug

Hirsaug

II
S.V
15

Engelbertus Episcopus Leodiensis fit Archiepiscopus Colonienf.

puellam memoratam duxit uxorem, & cum ea Comitatum de Clivis, quemadmodum speraverat. obtinuit; erat enim sine ordinibus sacris, & laico similior, quam Pontifici; quamvis Monasteriensem Ecclesiam annis ferme v. & Colonienfem x. mensibus, & diebus xviii. inutilis pastor, imò non pastor occupaverit. Post resignationem Adolphi Capitulum Ecclesie Colonienfem in Archiepiscopum suum elegerunt Engelbertum de Marca Episcopum Leodiensem patrum memorati resignantis Adolphi, hominem jam senio gravatum. Cujus electionem Urbanus Papa v. libenter admittit, & gratiofè confirmavit. Confirmatus autem præfuit annis iv. sine magno Ecclesie profectu, qui hodie in temporalibus magis computatur, quam in spiritualibus; quoniam Adolphus omnes Wilhelmi provisiones dissipaverat, & non minus plura contraxerat gravamina debitorum, & æris alieni pondera multa, in quibus & obiit, ut inferius suo tempore dicemus.

Anno præsignato in mense Augusto maxima & incredibilis per totam Sueviam & Alfatiam multitudo apparuit locustarum, quæ in modum nubis latiffimè densiffimèque aërem implevit, & viridia quæque devoravit. Unde territi homines insolito spectaculo, cum nihil aliud potuissent, pulsu eas fugare campanarum conabantur. Tandem vento rapte ab invicem dissipantur, & putrefactæ circa litus Rheni magnam infesto aere pestilentiam causaverunt.

Inter Archiepiscopum & cives Moguntinos orta dissensio.

Eodem anno facta est dissensio gravis inter Gerlacum Archiepiscopum Moguntinum, & cives Moguntinenses propter defensionem privilegiorum, & libertatem Cleri, civibus concessa infringere, Clero autem cum Archiepiscopo indulta manutenere & defensare conantibus. Crevit cum tempore livor, & in odium causa mutatur in tantum, quòd Clerus majore ex parte relicta civitate ad alia se loca transtulit. Citantur ad Rom. Pontificem cives, monenturque, ut sine mora compareant, & causâ longum excusâ tandem excommunicantur. Postremò Lambertus Episcopus Wormatiensis, Rupertus Palatinus Comes Rheni Bavarie Dux, & Willramus Comes in Spanheim, ut vicini & partium amici rogati nihilominus à Moguntinis suas interposuere vices, & pacem inter Archiepiscopum & cives reformarunt; concordia reformatâ, cives ab excommunicatione absolvuntur.

MCCCLXV.

Hyems alperrima, fames & pestilentia.

Anno Wignandi Abb. vi. hyems fuit longa simul & asperrima in tantum quòd Rhenus tribus mensibus fortiter congelatus se calcabilem præbuit hominibus & jumentis cum vecturis & curribus. Annus iste calamitarius multis infelix & malè fortunatus extitit, quoniam ex frigore nimio periere multi. fame quoque plures, & peste non pauciores; magna enim penuria frumentorum genus oppressit humanum per Alfatiam maximè, & provincias, sive terras viciniore; cui malo principium dedit & causam, ut prius dictum est, exercitus ille latronum, qui ex societate Anglicana de Gallia veniens universam devastavit Alfatiam, & fruges contrivit.

Albertus fit Episcopus Halberstatensis vir eruditus & doctus.

Anno etiam prænotato Albertus de Rickmerdorff in Saxonia factus est Episcopus Halberstatensis in ordine Pontificum illius Ecclesie primus & vicesimus, ac præfuit annis xxiv. Erat autem vir tam in divinis scripturis, quam sæcularibus litteris doctus, & multum eruditus, quippe qui multo

multo tempore apud Parisios scripturis discendis impenderat studium, & in tantum profecerat, quod insignia ibidem doctoratus meruit accipere. Scripsit etiam nonnulla ingenij sui præclara synthemata, quibus nomen suum immortalitati commendavit. Ex quibus extant in sententias Petri Lombardi Commentariorum libb. iv. non spernendæ utilitatis. In Epistolas Canonicas libb. vii. In multos quoque libros Aristotelis lucubrauit commentarios pulchros & non abijciendos. Cætera quæ composuit, ad nostræ lectionis noticiam non venerunt.

Eodem anno Lupoldus Austriae Dux ex Comitibus de Habsburg uxorem duxit Viridem nomine. filiam Barnabovis Mediolani Vicecomitis; cum qua in dotem accepisse fertur centum millia florenorum Rhenensium. Quæ peperit eis. filios, quorum primogenitus fuit Erncitus, qui patri successit in Ducatu, & genuit Fridericum postea Imperatorem Rom. tertium. Lupoldus autem uxore susceptâ vixit cum ea annis ferè xvii. & postea in bello à Hussicis occisus fuit, cum multis alijs, ut suo loco dicemus.

Anno præscripto Carolus Imperator iv. rogatus à Pontifice Rom. exercitum duxit in Italiam contra Vice Comitem Mediolani, quorum molestatione & incurfione Papa gravabatur. Veniens in Longobardiam Cæsar cum pace & honore ut verus Dominus à Barnabove Vice-Comite Mediolani fuit susceptus, cum quo de pace reformanda cum Pontifice Rom. multos & varios fertur habuisse tractatus. Urbanus autem Papa, qui vices injuriarum bello imperiali Vice-comitibus reddi penitus optaret, graviter Cæsari indignatus est, cum audisset illum pro concordia & pace cum hoste contulisse sermonem; maluerat enim Vice-Comites Mediolani omnino deleri, quàm ad pacem non duraturam recipere. Imperator verò, qui ut princeps Christianissimus semper bello prætulit pacem, habitis cum Barnabovis partibus necessarijs consilij, à Mediolano Romam profectus est, cupiens cum Pontifice pacem reformare plenam atque perfectam. Verùm posteaquam intellexisset, mentem Pontificis non ad pacem Mediolani, sed magis ad subversionem fore inclinatam, cum indignatione ab urbe discessit, & salvo exercitu suo in Germaniam reversus fuit.

MCCCLXVI.

Anno Wignandi Abbatis vii. Inter Episcopum & Wormatienses cives magna fuit suborta dissensio propter institutionem & destitutionem Consulatûs, & quasdam jurisdictiones alias, quæ ad jus Episcopi pertinebant ab olim, civibus tamen reclamantibus, ideò maximè, quòd Wormatia civitas sit regni Germanici, & non Ecclesiæ; unde merito juribus & privilegijs regni gaudere debeat, ut reliquæ civitates. Post longam contentionem tandem Rupertus Palatinus Comes Rheni & Bavariæ Dux vices suas interposuit, & dissidentes ad pacis concordiam revocavit.

Eodem anno Egeno de Zeringen oppidum Friburg ordinatis traditoribus insidiosè capere conatus est, propterea; quòd sine consensu ejus ligam & confederationem cum alijs Urbanis & civibus contraxerunt, contra ipsum, qui verus fuit eorum Dominus; nam ut longè superius diximus, memoratum oppidum Friburg per Duces de Zeringen, de quorum stirpe Comes iste descenderat, à fundamentis constructum extitit.

Lupoldus
Dux Au-
striae ducit
uxorem.

Imperator
contra vo-
luntatem
Pape bello
prætulit
pacem.

Egeno Co-
mes de Ze-
ringen Fri-
burgum
capere aiti-
tur.

atque fundatum. Friburgenſes autem de inſidijs Comitum Egenonis in tempore aviſati, auxilio ſociorum Baſileenſium, Briſacenſium, Neuburgienſium & aliorum ſibi confœderatorum, contraxerunt exercitum, & prævenientes Comitem omnes conatus illius deſtruxerunt; exeuntes namque turmatim ex oppido caſtrum ejus haud procul ſitum in monte capiunt, & igne ſubmiſſo funditus evertunt: poſt Endingen oppidum, ipſius Comitum obſidione cingentes machinis & armis oppugnant, omnia in circuitu hoſtiliter invadentes. Comes verò contractis copijs armatorum obſeſſis in auxilium venire parabat. Quo audito Friburgenſes obſidione ſoluta contra eum ad pugnam properabant, habentes pugnatorum equitum trecentos, & peditum quinque millia.

Friburgenſes victi ab Egenone Comite in bello ceci- derunt.

Civium Regni magna confœderatio fit contra nobiles prædones,

Comiſſâ pugna Comes Egeno, qui habebat equitum lanceatorum quingentos, victoriam obtinuit, & exercitum Friburgenſem fortiter diſſipavit. Ceciderunt in bello ex parte Friburgenſium occiſi milie & quadringenti viri, plures in Rheno fuerunt ſubmerſi, nec minus trecenti captivi abduci, reliqui per fugam ſibi conſuluerunt. His temporibus magna & prius non viſa, neque audita confœderatio ſeu liga inter cives urbium & oppidorum regni Germaniæ facta eſt contra raptores atque latrones, qui militiam ſimul & genus nobilitatis ſuæ prævis moribus deturpantes, mercatores & alios itinerantes ſpoliare, capere, & ad latibula prædonum abducere conſueverunt, exigentes ab eis cum tortura pecuniam, quam non debebant. Horum multi poſt memoratam confœderationem à civibus regni fuerunt capti, capitibus truncati, alij extra provinciam Imperatoris ſententiâ proſcripti, plura etiam prædonum caſtella per cives regni his temporibus deſtructa fuerunt, Carolo Imperatore non ſolum conſentiente, ſed etiam præcipiente & ordinante. Diſplicuit hæciple civium colligatio Principibus multis, qui multitudinem indomitæ plebis de facili cauſa in furorem poſſe converteri ſcientes, ſibi non immerito metuebant; unde ſummis conatibus laborabant, ut diſſolveretur quantumcunq; neſi vires tempore ſuſciperet, inſuperabilis redderetur: maxime tamen illis odioſa fuit, qui rapinis vivebant, quorum generi mores adverſabantur, quippe cum dicerentur nobiles, ſed eſſent latrones. Duravit nihilominus hæc nefaria confœderatio civium, & prævaluit, quandiu Carolus Imperator iv. vixit in humanis: quo mortuo paulatim deſecit. Non ſolum regni cives, ſed alij, qui proprios habebant principes, contra voluntatem Dominorum ſuorum in ſocietatem hujus confœderationis, & ligæ paſſim admittebantur, & propterea citius fuit diſſipata.

Henricus de Dolendorff moritur.

Thilmannus Carmelita Doctor & Provincialis plura ſcripſit.

Anno ſupra ſcripto, quarto iduum Februarij, Colonia moritur Henricus de Dolendorff Ordinis Fratrum B. Mariæ ſemper Virginis de monte Carmeli, Prior Provincialis per Germaniam inferiorem, egregius ſacrae Theologiæ Doctor, de cujus lucubrationibus jam antehac fecimus mentionem. Poſt hunc in Priorem Provinciam electus eſt ejuſdem Ordinis Thilmannus de Aquisgrani oppido regali, ex honeſta familia oriundus, doctor & ipſe divinarum ſcripturarum haud mediocriter eruditus, qui primò Pariſijs, deinde Colonia legendo, docendo & ſcribendo nominis ſui memoriam cum gloria tranſmiſit ad poſteros. Scripſit ſuper ſententias Petri Lombardi libros commentariorum quatuor non vilipendendos, quos in Gymnaſio Pariſiano publicè legit coram multis. In Evangelium quoque

quoque secundum Matthæum commentariorum librum unum, quem in Conventu suo Colonienſi fratribus legit. Cætera quæ ſcripſit, in noticiam meam non venerunt.

MCCCLXVII.

Anno Wignandi Abbatis VIII. in die S. Scholaſtica Virginis obiit Boemundus de Saraponte quondam Archiepiſcopus Trevirorum, cujus cada- ver in principali Eccleſia ut Archipræfulis ſepelitur. Cuno autem ex patre Comes in Falkenſtein, ac Dominus in Menzenberg, cujus mater filia fuit Comitis de Sarverde, priuſquam Boemundus moreretur, ut ſu- pradictum eſt, Archiepiſcopus Trevirorum fuerat ordinatus, qui erat vir prudens & magnificus, Eccleſiæ Trevirorum rector non inutilis, utpote qui redditus auxit atque proventus, & multa de novo conſtruxit; inter multa enim, quæ pro bono Eccleſiæ memoratæ patravit, Boppardiam & Weſaliam oppida regni Cis-Rhenana cum medietate caſtelli Spenenberg, quæ Baldevinus quondam Archiepiſcopus Trevirorum à Fratre Henrico Imperatore VII. in pignus expenſarum acceperat, iſte pro ſervitijs Carolo IV. multipliciter exhibitis in ſumma pecuniarum majori Eccleſiæ Trevi- renſi fecit obnoxia, & arctius propterea ſunt impignorata.

Boemundus Archiepiſcopus moritur.

Anno prænotato poſteaquam cives oppidi Friburgenſis in Briſgövv cum Egenone Domino ſuo Comite de Zäringen infeliciter pugnantes victi fuiſſent, & pacem petere ab eo compulſi, conſilio inter ſe habito, quia Dominatum ejus maximè habuerunt exoſum, ipſum rogaverunt, quatenus pecuniâ ab eis competente acceptâ liberos dimitteret, & omni juri ſuo, quod eatenus habuiſſet ad Friburgum, penitus renuntiaret.

Friburg oppidum in Briſgövv per Comitè Egenonem Auſtriæ Ducibus venditur.

Comes autem inobedienciâ & rebellionem eorum penſatis, ac maturâ deliberatione præhabita, Friburgum cum omnibus ad ipſum pertinentibus Lupoldo Auſtriæ Duci pro magna pecuniarum ſumâ vendidit, & ſuo juri penitus renuncia vit. Et ex illo tempore oppidum Friburgenſe ad Auſtriæ Domum tranſlatum eſt, manetque cum ea uſq; in præſentem diem.

Inter Comites de Wirtenberg & Eberſtein diſſenſio graviffima oritur.

Eodem anno graves inter Comites de Wirtenberg & Eberſtein diſſenſiones exortæ multorum malorum cauſam mortalibus præſtiterunt. Unde inſidias ſibi mutuò prætendentes omnia dolis & fraudibus impleverunt. Contigit autem die quâdam, anno memorato, Eberhardum Comitẽ de Wirtenberg cum paucis eſſe in thermis, quas balneum nominant ſerinum, vulgariſter, das Wildbad) lavandi corporis gratiâ: quod ubi Comiti de Eberſtein innotuiſſet, contractis copijs familiarium per inſidias illum capere & abducere quærebat, ordinatis ad hoc inſidijs opportunis. Verùm patefactis inſidijs Comes Eberhardus conſilio bubulci cujuſdam per in via denſiſſimi nemoris abducitur, & incolumis ad ſua remeavit. Sic deſuſa fraus Comitis de Eberſtein majoris diſſenſionis fomitem miniſtravit. Qui videns intentionem ſuam in nihilum redactam, omnes nobiles totius Sueviæ, quoscuque potuit, in odium Comitis Eberhardi concitavit. Comes autem Eberhardus poſteaquam fugâ elapſus in ſua redijt, nihil ſtudioſius, quàm vindictam ſumere de inſidiatore ſuo Comite memorato cogitavit. Inde contracto ſuorum exercitu non parvo, contra Comitẽ de Eberſtein bellum aſſumere decrevit. Nobiles autem penè omnes in Comitatu Wirtenbergenſi exiſtentes ipſum Comitẽ Dominum ſuum deſerentes, Comiti de Eberſtein, à quo fuerant

Comes de
Eberſtein
exercitum
producit
contra
Wirten-
berg.

muneribus ac pollicitationibus antea multis ſolicitati, ne dicam ſeduciti, tenaciſſimâ animoſitate adhaſerunt. In unum igitur cum memorato Comite de Eberſtein convenientes magnum adunaverunt exercitum, tres ſibi Capitaneos conſtituentes, quos & Reges nominabant. Hinc metus & timor omnes, qui erant in parte Comitis de Wirtenberg, vehementer oppreſſit, maximè propter Nobilium defectionem, qui multas in dominio Comitis Eberhardi munitiones & caſtra poſſidebant, ex quibus gentem ſuam laedere haud modicum potuiſſet. Erant autem in exercitu Comitis de Eberſtein Duces Equitum potiores atque potentes illi de Höſſingen, apparatus belli fortiſſimum ducentes. Cùmq; in oppido Heimsheim eſſent congregati in pago Wiringoe dicto haud procul ab oppido Regali Wila, & in Comitum Eberhardum craftino exercitum ducere ſtatuiſſent, cum Comes ipſe conſilio cautus, noctu contractis ex multitudine ruſticorum Copijs, cum auxilio civium oppidi Regalis Eſſlingen, quod ejus ſequetur partes, primâ luce memoratum oppidum Heimsheim obſidione cinxit, & ne cui pateret egreſſus, diligenter obſervavit. Comes autem de Eberſtein, Nobiles & viri pugnatoreſ, qui intus erant omnes, cùm viderent ſe ab Eberhardo praeventos, ejus mirabantur audaciam, & conſilio inter ſe habito, rem aggredi fortiter omnes ſtatuere, lapides & tela per murum in exercitum Wirtenbergenſium continuo jacentes. Comes verò præcepit ruſticis ſuis (quorum ingens multitudo aderat) ut ligna de proximo nemore multa comportarent, & muris oppidi per gremium apponerent, immiſſiſque naphthâ & pice ſuccenderent. Quod obſeſſi demtus cernentes, pacem à Comite petunt, quâ certis ſub conditionibus conceſſâ, ab impugnatione oppidi ceſſarunt, per unam portam incluſis exeuntibus. Cùmque de oppido per ordinem Nobiles exirent, captivi, & imprimis illi tres Capitanei exercitus, qui ſe nuncupaverant Reges, quidam ruſticus de parte Comitis Eberhardi homo facetus cum alijs juxta portam dixit: *Ha quàm bene factum eſt, ecce tres veniunt Reges, ſi quartus addeſſet, integrum charta haberemus ludum.* Riſere hominis faceriam audientes. Inde movens exercitum Comes Eberhardus, munitionem illorum de Höſſingen prope Leonberg obſidione vallavit, impugnavit fortiter, & cepit, funditiſque destruxit. Captis poſthac multis tam de Nobilibus quàm de vulgaribus ſuae ditioni ſubjectis, qui ab eo ad Comitem de Eberſtein in tempore belli defecerant, capitibusque eorum truncatis, caſtella ſubvertit. Poſtremò tamen Nobiles in concordiam redeuntes cum Eberhardo Comite pacem inter ſe firmiſſimam ſtatuere, juramento & literis neceſſarijs roboratam.

Comes
Eberhar-
dus obſedit
Heims-
heim, & ce-
pit.

Adverbū:
Hoc quoque
bellum ſub
Wichardo
III. Abbate
Hirſaugienſe
Auctore præ-
ſequitur fol.
13.

Hoc bellū
quare dica-
tur vulga-
riter: der
Schlegel-
Krieg.

Notandum verò, quòd præſcriptum bellum inter Comitem de Wirtenberg Eberhardum, & Comitem de Eberſtein habitum, apud Suevos nominatur in lingua noſtra theutonica: *der Schlegel-Krieg* uſque in præſentem diem, propterea, ut reor, quòd Ruſtici ſive Rurales, qui nec lanceis utebantur, nec gladijs, ſed clavis & fuſtibus ſive instrumentis ligneis, quæ apud Suevos *Schlegel* nuncupantur, victoriam contra Nobiles obtinuerunt. Eſt autem malleus de ligno duro factus baculum habens longum, & in capite ipſius mallei quatuor ſunt clavi ferrei ab omni parte infixi, atque in ſummitate acuti, ſicque ordinati, ut in qualibet parte vibrentur, vulnus infligant, ac ferrum penetrent. Et dicuntur: *Schlegel* à percu-

à percutiendo. Hæc olim, ut ipse puer vidi, Rusticorum fuere defensoria, quæ in plerisque locis adhuc habentur.

Anno prænotato Engelbertus de Marca Colonienſium Archiepiſcopus ſenio gravatus, ac paralyſi diſſolutus, & multis debitorum oneribus implicatus, conſiderans ſe ad regimèn tanti Principatûs nequaquam ſufficientem, de conſilio & aſſenſu Canonicorum ſuorum Cunonem Archiepiſcopum Trevirorum ſupradictum, in Adminiſtratorem Eccleſiæ Colonienſis aſſumpſit, quam aſſumptionem Urbanus Papa v. libens approbavit. Engelbertus autem pro ſuſtentione vitæ portionem ſibi deputatam ſuſcipiens ad privatam ſe converſationem tranſtulit: ſed non diu ſupervixit; Cuno autem triennio Trevirenfem Eccleſiam ſimul & Colonienſem gubernavit.

MCCCLXVIII.

Anno Wignandi Abbatis nono, mortuus eſt Eberhardus Illuſtris Comes ille Wirtenbergenſis, vir audax, fortis, & bellicoſus, qui multa prælia geſſit, & rarò victus, pluries autem victor glorioſus evaſit: cujus geſta memoratu quidem digniſſima, & malitia temporum, & ignavia nepotum perpetuâ oblivione ſepelivit. Tales hodie ſunt Principes multi, quales & illo tempore plures fuerunt: qui nihil minus quàm æternitatem nominis ſui, quæ maximè decet Principes, atque memoriam rerum à ſe geſtarum commendare litteris pro notitia poſteritatis cogitabant. Mortui ſunt, & perijt memoria eorum cum ſonitu campanarum: & quia Hiſtoriarum in vita neglexere ſcriptores, meritò jam mortui à ſcriptoribus negliguntur & ipſi. Reliquit autem filios duos Comes Wirtenbergenſis Eberhardus, Udalricum videlicet, & ſui nominis Eberhardum, de quibus opportuno loco memoriâ dignum ſi quid occurrerit, dicemus. Eodem anno in quadrageſima Cometes aliquandiu apparuit.

Anno prænotato vigeſimâ primâ die menſis Auguſti obiit Engelbertus de Marca Colonienſium Archiepiſcopus, & in Eccleſia ſua principali ſepelitur. Poſt cujus mortem Archiepiſcopatus vacavit annis fermè duobus. Canonici autem Eccleſiæ Colonienſis Cunonem Archiepiſcopum poſtularunt: ſed Eccleſiam ſuam ille Trevirenfem antiquitate venerabilem deſerere noluit, & ideò factæ poſtulationi renunciavit. Per biennium tamen juſſu Urbani Papæ v. Adminiſtrator Colonienſis Eccleſiæ ſicut prius fuerat inſtitutus, vivente Engelberto permanſit.

His temporibus Cuno memoratus Trevirorum Archiepiſcopus in finibus fermè Diœceſis ad littus Rheni uno ſub Confluentia milliari oppidum Engers nuncupatum conſtituit ex villa, muros & foſſata circumpoſuit, & arcem ſive caſtellum ex fundamento novum, quod hodie cernitur, in eo conſtituit. Voluit autem, ut pro nominis ſui memoria ſempiterna oppidum illud prius Engers dictum, cum eſſet villa, deinceps Cunenengers nominaretur, quod tamen fieri noſtris temporibus conſtat à paucis.

Memoratus quoque Trevirorum Archiepiſcopus Schönck caſtellum cum ſuis proventibus omnibus Eccleſiæ Trevirenſi pro ſumma pecuniarum non parva comparavit. Telonium etiam quod in Confluentia habuit, ad caſtrum, quod Capella nuncupatur, juxta Rheni litus in oppoſito Lanſtein oppidi Archiepiſcopi Moguntini, de conſenſu Imperatoris Caroli tranſtulit.

Anno

Cuno Tre-
virenſis
Archiepiſc.
ſit Colo-
nienſis Ad-
miniſtrator.

Eberhar-
dus Comes
de Wirten-
berg mori-
tur hoc an-
no.

Engelber-
tus Archie-
piſcopus
Colonien-
ſis obiit.

Capita SS.
Apostolo-
rum Petri
& Pauli re-
periuntur.

Anno etiam prænotato Capita SS. Apostolorum Petri & Pauli post longam inquisitionem iussu Urbani Papæ v. Romæ apud S. Joannem Lateranensem in loco, qui sancta sanctorum nuncupatur, inventa sunt. Quæ reperta idem Pontifex cum magna solemnitate de muro levavit, atque locellis argenteis decenter inclusa ad majus Altare S. Joannis collocavit.

Ordo S. Bri-
gitte con-
firmatur ab
Urbano
Papa v.

Per idem tempus Brigitta Sueciæ Principis relicta vidua novam institutionis suæ Religionem, in qua mulieres dominantur viris, excogitans Romam venit, Urbanum Papam v. accessit, ut novam Institutionis confirmaret Normulam rogavit. Pontifex nescio quibus persuasionibus inductus petitionibus devotæ Mulieris annuit, & Ordinem ejus auctoritate Apostolicâ confirmavit, ita videlicet, ut omnes eam Religionem ingressuri Regulam S. proficeantur Augustini, inventis autem Brigittæ utantur, ut constitutionibus ad manutenendam ipsam Religionem noviter inventis.

De Concep-
tione B.
Mariæ Vir-
ginis Reve-
latis Divæ
Birgittæ.

Interrogata hæc S. Mulier à quodam viro docto, quid esset de Conceptione Beatæ semper Virginis catholicè sentiendum: alijs dicebat eam more cæterorum nascentium in originali conceptam, alijs verò ab omni eam asserentibus macula semper fuisse præservatam, respondit: *Si Matri placuerit Misericordia, interrogabo eam super hac re in proxima visione, & quidquid mihi responderit, indicabo tibi.* Quædam igitur vice in exteri posita, memorque proposita ab amico quæstionis interrogavit Dominicanam, & tale responsum accepit: *Crede siliæ, quoniam rectè sentium omnes, quæ me præservatam ab originali macula, & credunt, & confitentur: male autem, qui contrarium sentiunt, præsertim cum temeritate. Gratia enim Dei Omnipotentis concepta sum pura, innocens, munda, & sine aliquo novo peccati originali: nec voluit Dominus Deus, quem paritura fueram, minoris me esse puritatis, quam Eva mater extitit omnium; quæ sine macula cuiuscunque peccati creata fuit.* Hac piarum sit mentium de Conceptione Dei Genitricis pura & sancta confessio; quoniam Dei Matrem quicunque veraciter credit omni honore dignissimam, non dubitabit eam ab originali displicentia præservatam.

Nec pium devotumque Intemeratæ Virginis Cultorem moveat in contrarium sensum, si dicatur, quòd sancta Monialis illa Catharina de Senis visionem Dei Parentis habuerit memoratæ adversam, in qua ipsa mundi Domina inferatur dixisse, conceptam se in originali peccato more cæterorum: cum timentes Deum in veritate, vera videant & non falsas suas autem ingestiones ex temeritate præferentes veritati, non immerito decipiantur. Pertranseo, ne Theologiam videar immiscuisse historijs.

MCCCLXIX.

Urbanus
Papa v.
contra Car-
tharum ira-
scitur.

Anno Wignandi Abbatis decimo. Indictione Romanorum septimâ post Festum Dominicæ Resurrectionis Carolus Imperator iv. denuo ad petitionem Urbani Papæ v. exercitum movit in Longobardiam contra Barnabovem Mediolani Vice-Comitem, non minus Imperio tunc, quàm Ecclesiæ inobediens Catholicæ, atque rebellem. Ingressus autem Longobardiam in manu valida, omnia extra munitiones inventa demolitus est. Vastavit agros, villas incendit, rusticos tribulavit, & quia machinas ad belli apparatus necessarias non habuit, oppida, civitates, & urbes munitionibus intactas dimisit. Postea cum invaluisset pestis, exercitum accepta pecuniâ

pecuniâ non parvâ jure Dominij Imperialis à Vice Comite, sine belli consummatione cum suis in Germaniam reversus est.

Iterum Urbanus V. nimium contra Cæsarem irâ commotus, quòd denuo sine belli consummatione rediisset in Germaniam, deliberavit illum ab Imperio deponere, perturbâsetque sine dubio Regnum fluminibus fœvis, nisi morte fuisset non præmeditatâ interceptus. Nimiâ enim contra Vice Comites Mediolani laborabat indignatione, propter contumeliam ab eis susceptam, quam totis vindicare conatibus semper optavit. Nam adhuc in minoribus olim constitutus, jubente Innocentio Pontifice Romanorum vi. litteras quasdam Apostolicas Vicecomitibus Orator & Nuntius non placentes attulit, quas edere conscissas ab eis violenter coactus fuit. Quæ litterarum comestio illi tantum displicuit, quòd se vindicare deniceps semper cogitavit. Sed illo mortuo successor pacem cum eis reformavit.

Anno prænotato Cives Colonienfes in tyrannidem conversi Privilegia & libertates Cleri pro libitu suo conabantur infringere, & immunem à servitio statum Ecclesiasticum temerè violare. Unde Cuno Administrator eos monita spernentes gladio anathematis percuciens excommunicavit, & Clerum ex urbe secedere præcepit. Biennio itaque in pertinacia Cives obstinati censuris subjacuerunt Ecclesiasticis, & Clerus decem & octo mensibus urbem deserens in diversis mansionibus Diocesis hinc inde habitare compulsus fuit.

Eodem Anno Archiepiscopus Trevirorum Cuno castellum Hatstein receptaculum prædonum & speluncam latronum obsidione cinxit fortiter, impugnavit & cepit, expulsisque latronibus Ecclesiæ suæ Treverensi obnoxium fecit, & jus in eo manendi, intrandi & excundi perpetuum reservavit.

Anno etiam præscripto Godfridus Comes in Arnsburg acceptâ pecuniâ Comitatum suum, cum omnibus ad eum pertinentibus vendidit Ecclesiæ Colonienfi, & ejus Archiepiscopo per Cunonem Administratorem in perpetuam possessionem.

MCCCLXX.

Anno Wignandi Abbatis undecimo, moritur Gerlacus de Nassavve Archiepiscopus Moguntinus anno Pontificatus sui quarto ferme atque vicessimo. & in principali Ecclesia S. Martini Moguntia sepelitur, cum lapide nomen & diem obitus sui juxta sepulchrum continente, muro infixo. Erat enim vir bonus, mansuetus atque pacificus, Amator Cleri, Promotor & Pater Monachorum Pientissimus, sustentator pauperum, Defensor egenorum. Post cujus obitum Canonici, ad quos de Jure spectabat Electio, Canonem de Falckenstein Archiepiscopum Trevirorum, qui olim sub Henrico de Virneburg Archiepiscopo Administrator Ecclesiæ fuerat Moguntina, ut supra diximus, in Archiepiscopum suum postulârunt. Sed Cuno Ecclesiam Trevirensis, à qua primo fuerat exaltatus, deserere noluit, & idcirco eorum postulationem non admisit. Miranda unius viri, & non minus laudabilis, quam perpetuò commemoranda prudentia, quem habere Pontificem tres Germanorum Ecclesiæ majores optaverunt.

Cunone autem recusante postulationem acceptare oblatam, Canonici denuo ad Electionem venientes in unum, quendam Adolphum ex Co-

K k

mitibus

Urbanus
Papa V.
contra Cæ-
sarem ira-
scitur,

Colonien-
ses subji-
ciuntur in-
terdicto
biennali,

Gerlacus
Archiepi-
scopus Mo-
guntinus
obijt.

notandum
est quod
Cuno
non
admisit
postulationem
Canonici
de Falckenstein
Archiepiscopi
Trevirorum
quia
ipse
erat
Archiepiscopus
Trevirorum
et
non
Moguntinae
Ecclesiæ

micibus de Naſſavve. Concanonicum ſuum in Archiepiſcopum elegerunt, virum moribus & eruditione ſcripturarum ſatis idoneum, Filium Fratris Gerlaci deſuncti Archiepiſcopi. Contra quem Carolus Imperator queſtus, ſe potenter oppoſuit, & eum pervenire ad Archiepiſcopatum illà vice non permittit; auxilio namque & favore quorundam Canonicorum Joannem Fratris ſui Wenceslai Ducis Luzenburgij atque Brabantia: Filium in Archiepiſcopum Moguntinum, repulſo ſicut dictum eſt Adolpho, promovit, qui confirmatus & ordinatus in fine hujus anni à Gregorio Papa Undecimo, qui Urbano quinto immediatè ſucceſſit, uti dicemus, præfuit annis duobus, vir bonus & nulli moleſtus, quem vulgus Gallicum nuncupabat, propterea, quòd utramque noverat linguam, & partem Gallia: Ducatus Luzenburgij tenebat.

Joannes
Filius Ducis
Luzenbur-
gij fit Archi-
epiſcopus
Mogunti-
nus

Fridericus
de Sara-
werd fit
Archiepiſ-
copus
Colonien-
ſis.

Anno prænotato Cuno Trevirorum Archiepiſcopus, qui Colonienſem Eccleſiam Adminiſtratorio nomine gubernabat, multitudine laborum attradiatus, & cupiens cum ſua Eccleſia habere quietem, Canonicos Colonienſes rogavit, quatenus ſibi proprium Archiepiſcopum eligerent, de cujus probitate & ſapientia non dubitarent. Qui ejus conſilio acquieſcentes Fridericum ex Comitibus de Saravverda Concanonicum ſuum, qui Filius erat Avunculi Canonis, in Archiepiſcopum unanimiter elegerunt, in Caſtello haud procul à Confluentia ſito juxta litus Rheni, quod Capella nuncupatur, juvenem quidem in annis, ſed moribus & prudentiâ ſpem de ſe præbentem bonam. Hic Romam profeſtus in propria perſona cum honore ab Urbano Papa quinto ſuſcipitur, ejus ab illo Electio confirmatur, & in præſentia Cardinalium ordinatus à Summo Pontifice Pallij decore inſignitur, anno videlicet prænotato tertiâ decimâ die menſis Novembris. Reverſus in Germaniam à ſuis cum reverentia ſuſceptus eſt, & præfuit Eccleſia: Colonienſi memoratæ valde utiliter annis quadraginta quatuor, in honore magno & utilitate.

Bellum inter
Ducem
Luzenbur-
burgij &
Juliaci agi-
tur.

Eodem Anno in Vigilia S. Bartholomæi, factum eſt bellum inter Wenceslaum Luzenburgij Brabantia: que Ducem, Fratrem Imperatoris Caroli, & Wilhelmum Ducem Juliaci haud procul à villa Baſylviler, in quo ab utraq; parte plusquam octo millia hominum in ore gladij ceciderunt, & capti ſunt multi. Victoria tamen ceſſit Wilhelmo Duci memorato Juliacenſi, qui Wenceslaum Ducem cum alijs multis Comitibus, Baronibus, atque Nobilibus cepit, menſibus undecim tenuit captivum, ſed mens Imperatoris poſtea liberum dimiſit.

Imperator
cuiq; Prin-
cipum cen-
tum millia
florenorū
pollicetur,
ut Wences-
laum filiū
eligat.

Anno etiam prænotato Carolus Imperator quartus ætate jam gravis, & propria quietis amator, cupiens Wenceslaum Filium ſuum, qui tum dominabatur Boëmis, Regem inſtituere Germania: atque Succeſſorem Imperij Romanorum, cum animos ſuper hoc Principum ſæpius pulſaret Electorum, ſine quorum conſenſu id fieri non potuit, & minus voluntarios inveniret, ut eos ſibi contentaneos efficeret, unicuique eorum centum millia florenorum ſe daturum promiſit. Conſenſerunt mox Principes tantâ pecuniarum numeroſitate placati, & convenientes in unum apud Frankenfurt Oppidum Regni, Wenceslaum Regem Boëmia: Caroli memorati Cæſaris Filium in Regem Germanorum elegerunt. Quem ad Aquasgrani ducentes in ſedem Regni Germanici locaverunt, facientes omnia, quæ ſecundum antiquam Francorum orientalium conſuetudinem

nem circa Regum institutionem fieri solent. Qui coronatus octo cum Patre annis in Germania regnavit. & post Patrem ad Imperium, ut dicemus ascendit.

Wenceslao autem pollicitationibus ad Regnum promotus, cum Pater pecuniam non haberet, quam promisit, & Principes ut pollicita solveret urgerent, metuens ille rem in dissidium verti, obligavit illis quàm plurima telonia, vectigalia, oppida, castra, proprietates & Jura Regni Germanici, quæ sic alienata permanent usque in præsentem diem per annos jam centum quadraginta duos, in damnum Regni manifestum, & magnam desolationem. Verùm si quæretur, jure sit factum, an temerè, illi respondeant, qui Leges & Jura noverunt, quoniam ego me scriptorem facti exhibere debeo, non Judicem. In hac mercatione verò, quæ Principum quisque obtinuerit oppida, partim scio, partim nescio. Nam Oppenheim cum telonio, Luterum, Ingelheim, & Gaviodorum tali commutatione memoratà in ditionem Comitis venere Palatini. Juxta patrium Mosellæ rivum Kocheim Monasterium Megenfeld cum alijs nescio quibus, Trevirorum Archiepiscopus in possessionem pro consensu accepit. Andevach Colonienfi, Lanstein Moguntinenfi Archiepiscopis donantur à Regno.

MCCCLXXI.

Anno Wignandi Abbatis duodecimo. Indictione Romanorum nona, mortuus est Urbanus Papa quintus. Rebus namque in Italia utcumque dispositis, Crucem in Turcas prædicari mandavit, deinde profectus in Galliam apud Massiliæ Coenobium sancti Victoris, in quo Monachus olim fuit, & Abbas, ægrotare cepit, & in Domino quievit.

Urbanus
Papa quin-
tus mori-
tur.

Posthunc in unum convenientibus apud Avenionem Cardinalibus, in Romanorum Pontificem unanimiter fuit electus Petrus Belfortis, patriâ Lemovicensis, Diaconus sanctæ Mariæ novæ Cardinalis, vir bonus, doctus, & mansuetus, qui Gregorij nomen sumens undecimi, annis præfuit octo. Hic Nepos fuit ex Fratre Clementis Papæ sexti, Cardinalis ab eo creatus, cum annorum vix esset ætatis, ut dicebatur, octodecim.

Gregorius
fit Papa un-
decimus.

His quoque temporibus Eduardus Dux Geldriæ in quodam tumultu à proprio servo, cujus uxore contra legem abutebatur, sagittâ percussus occisus est. Nomen servus habuit: Hermannus Lers. Eduardo autem vita crudeliter sine liberis defuncto, utpote qui sponsam habuit, non uxorem. Filiam Ducis Baviariæ Alberti Hollandiæ Hannoniæque Comitis, de quo supra diximus, eductus est de custodia decenniali ejus Frater Reinhardus, & in Ducem ab omni populo concorditer denuo assumptus. Qui cum ex detentione longissima & corpore nimium esset pinguis, & aëris permixtione inconfuetus omnino videretur, citò defecit, & vix tribus supervivens mensibus obiit, in quo Genealogia Ducum Geldriæ primordialis defecit. Defuncto autem Reinhardo Wilhelmus Dux Juliæ acensis de Ducatu jam vacante Regno se nescio quo jure sanguinis intromisit.

Dux Gel-
driæ pro-
pter Adul-
terium à
proprio ser-
vo occidi-
tur.

Hoc ipso Anno Carolus Imperator quartus cum uxore sua Imperatrice, Episcopis undecim, Comitibus decem, Nobilibus ministris octoginta tribus, Equitibus mille ducentis, peditibus sex millibus descendit ad Aquasgrani contra Wilhelmum Ducem Juliæ, qui & fratrem ut supra dictum est, Imperatoris adhuc detinebat captivum, & Geldriæ Ducatum

Carolus
Imperator
cum Exer-
citu venit
ad Aquas-
granum.

K k 2

sine

sine iudicio Principum violenter occupabat. Cūque in Palatio Regali apud Aquasgrani cum exercitu resideret Imperator, Wilhelmo Juliaensium Duci per edictum mandavit, ut si pacem amplecti mallet quā bel- lum, veniret ad Iudicium senatus, & quod esset iustum acciperet. Dux autem videns se potentiae Imperatoris non posse resistere, salvo itinere commeatu suscepto, venit ad Caesarem, & de pace habuere consilium. Post multos de pace tractatus, tandem Principes in eam sententiam con- venerunt, quod Juliaensis captivum Imperatoris Fratrem Ducem Luzen- burgii atque Brabantiae Wenceslaum absque ullo redemptionis pretio li- berum dimitteret, & Geldria Ducatum à Regno in recompensam obtine- ret. Et sic Ducem captivum Wilhelmus dimisit liberum, quem prius pro- centum millibus florenorum rhenensium dare libertati recusaverat. De alijs autem captivis maximè Comitibus atque Nobilibus multam extorſit pecuniam, de quorum redemptione dives & potens est factus in omnibus.

Dux Julia-
centis Wil-
helmus,
Geldriae
Ducatum
obtinere,

Rotten-
burg juxta
Neckarum,
Austriae
Ducibus
venditur.

His temporibus Rudolphus Comes de Hohenberg ipsum Comita- tum cum Rottenburg Oppido suo, ad ripam Neckari situm, Ducibus Au- striae vendidit, duplici motu indignatione, tum videlicet, quod filium non habebat, qui jure succederet: tum etiam, quod maximam injuriam sibi à Coniuge propria illatam, & Filiam, tali venditione optabat vindicare. Nec minus illum movebat, quod ex Patruo Nepotes Rudolphus & Hen- ricus Comites item à Hohenberg Fratres Partem & jus suum antea contra voluntatem ejus temere alienaverant. Hanc etenim venditione facta, stirps Comitum de Hohenberg cessavit, & cessavit Comitatus ille usque in pra- sentem diem, quod in multis contigit similibus. Sic ars malā deludunt arte, qui dum in odium unius duo sine causa saeviunt, rectè jus suum & nomen generis praclarum simul omnes amiserunt.

MCCCLXXII.

Anno Wignandi Abbatis tertio decimo, Indictione Romanorum decimā, Udalricus Comes de Helffenstein in Castro Nyberg, per insidias occisus est. Unde Cives Regni quidam nimium indignati, & volentes mortem ejus vindicare, in unum conveniunt, & expugnare praedictum Castellum Nyberg unanimiter contendunt. Quod ubi Eberhardus Comes de Wirtenberg intellexisset, misit contra illos suorum exercitum, & bello inopinatè commisso Cives Regni penè omnes corruerunt.

Udalricus
Comes de
Helffen-
stein dolo-
se occidi-
tur.

Eodem Anno Carolus Imperator IV. auxilio ipsius Eberhardi me- morati Comitis de Wirtenberg Oppidum Ulmenſe propter inobedi- tiam & rebellionem Civium obsidione vallavit, & fortissimā impug- natione fatigavit. Verum quia Oppidum fossatis, muris & turribus operam fuerat munitum, nihil profecerunt, sed reformatā pace in sua redierunt.

Joannes
Archiepisc.
Moguntin-
us mori-
tur.

Anno prae-notato mortuus est Joannes ex Ducibus Luzenburgij atque Brabantiae Archiepiscopus Moguntinus, in Castello Alta villa nuncupato, quod in descensu Rheni ad dexteram uno milliari distat à Moguntia; cu- jus corpus in Ecclesia sua Metropolitana Moguntiae sepelitur. Multorum tunc fuit opinio, veneno illum interijſſe; quod verum sit an falsum, scire non possum. Quo vitā defuncto, Canonicorum Congregatio in Archie- piscopum Moguntinum iterum elegit Adolphum ex Comitibus de Naf- ſavve Concanonicum suum. Gerlaci quondam Archiepiscopi Nepotem, quem ante Joannem, ut supra diximus, elegerat. Qui non expectatā con- firmatione

firmatione Romani Pontificis, omnia Castella, Oppida, & munitiones Ecclesie in possessionem accepit, suis tuenda commisit, & postea pro Confirmatione instituit. Gregorius autem Papa undecimus Ludovico Filio Marchionis Misnensis, qui tum erat Bambergensis Ecclesie Antistes, quam nescio promissione obnoxius, summis eum conatibus promovere ad Archiepiscopatum Ecclesie Moguntinae satagebat. Unde & multis occasionibus quaesitis Adolphi confirmare Electionem recusabat, judicantibus multis injuriam pati, non penam Adolphum. Annis octo duravit ista contentio inter Adolphum & Ludovicum, quibus Romae continue pro Archiepiscopatu Moguntino litigabant. Adolphus autem licet non confirmatus adjuvantibus illum amicis, Castella, munitiones, & Oppida Ecclesie Moguntinae omnia, sicut diximus, in suam acceperat potestatem. Annis sub lite ferme octo exactis Ludovicus tandem igne interceptus perijt, & Adolphus per Pontificem Romanum confirmatus, & ordinatus fuit. Qui cum esset vir ingenio mundanus & promptus consilio, multa in rebus temporalibus Ecclesie Moguntinae providere acquisivit bona. Praefuit autem sedecim annis a tempore Electionis suae usque ad mortem, quorum octo in contentione cum Ludovico, & reliquos octo in bona pace supervixit.

His temporibus claruit Joannes Fust, Ordinis Fratrum B. Mariae semper Virginis de Monte Carmelo, primum Lector Conventus in Crutzenach oppido Comitatus Spanheimensis, & postea Prior Argentinenfis, vir in divinis scripturis eruditus, & declamator sermonum egregius: qui scripsit inter caetera ingenij sui monumenta super sententias Quaestionum libros quatuor. De Schismate lib. 1. Sermones quoque de Tempore, & sanctis libros duos. De Pace & Christiana Concordia lib. 1. Super Evangelium Joannis lib. 1. Et alia quae non vidimus.

Gerardus Gros, sive Magnus, patriam Daventriensis eorum Religionis Pater, quos de communi vita nuncupant, his etiam temporibus varia scribendo nominis sui memoriam posteris commendavit. De cujus lucubrationibus ista comperimus: De Contractibus & usuris lib. 1. De Institutione Novitiorum lib. 1. De Locatione Curae Pastoralis sive Animarum lib. 1. De Conversatione interna lib. 1. De Incommoditatibus Matrimonij lib. 1. De Regimine Monialium atque Sororum lib. 1. Sermones quoque varios & Epistolas edidit ad diversos. Hujus est de Monialibus illa vulgata sententia:

*Gratia nulla perit quam gratia sola Sororum:
Sic fuit: est, & erit Undanct in sine laborum.*

Alia quae scripsit, notitiam nostram fugiunt.

Conradus etiam de Alzeia oppido Comitatus Palatini, quod tribus ferè Wormacia, & totidem a Creutzenach distat milliaribus oriundus, vir in omni Scriptura doctissimus, & suo tempore facundia & eloquentia nulli secundus; de quo diximus Anno Wichardi secundi Abbatis sexto, hac tempestate apud Rupertum Comitem Palatinum Rheni Bavariaeque Ducem Cancellarius, magno in pretio fuit. Scripsit in laudem Beatae Mariae semper Virginis, Carmine & Rythmis Opusculum non spernendae lectionis, quod librum Figurarum praenotavit. De Praeeminentia quoque Romani Imperij lib. 1. Epistolarum ad diversos lib. 1. Et alia quae non vidi.

K k 3

MCCCLXXIII.

Contentio
duorum
electorum
Adolphi &
Ludovici.

Joannes
Fustinus
Carmelita
vir doctus
plura scripsit.

Gerardus
cognomen-
to Gros,
plura com-
posuit.

Conradus
de Alzeia
Palatinus
Cancellarius
dictus.

MCCCLXXIII.

Papa monuit Cæsarem ad recuperationem Ierusalem.

Anno Wignandi Abbatis quarto decimo, Gregorius Papa XI. qui Terram sanctam ad manus Christianorum revocare summo desiderio affectabat, Carolum Imperatorem IV. multiplicatis litteris ac nuncijs admonebat, quatenus pro Dei amore congregaret quam magnum posset exercitum contra Saracenos in Asiam, qui sanctam Civitatem Jerusalem & sepulchrum Dominicum occuparunt. Nimis autem importunè Papa instante, postremò Imperator ei rescripsit: *Exercitum quidem & magnum & validum adunare possumus: sed mare transire, & Saracenos debellare non satis cautum iudicamus, propterea, quòd & Sanguis Christianorum multus effundendus foret, & Terram sanctam etiamsi obtinere possent, diu tamen retinere non possent. Unde hanc Romani Pontificis intentionem etsi piam in Christo, magis tamen periculosam Christianis, quàm utilem fore minimè dubitamus.*

Imperator taxam pecuniarum magnam imposuit Civitatibus.

Anno etiam præscripto Carolus Imperator IV. magnam pecuniarum summam à Civibus Regni postulando exegit. Cujus quidem exactiõnis Principem & pecuniæ collectorem constituit per Sueviam Eberhardum Comitem Wirtenbergensem; qui cum pecuniam singulis urbibus nomine Cæsaris impositam iustus potenter exigeret, omnes unanimiter contradixerunt. Iratus igitur Comes magnum suorum congregavit exercitum, & discurrrens per regionem de oppido ad oppidum, Cives Regni multis contumelijs & injurijs affecit. Postremò tamen concordia facta Ulmenses quinquaginta duo millia florenorum, Eslingenses quindecim millia, Roevilani decem millia, Rütlingen quindecim millia, Lindavv sex millia. Constantia quadraginta millia florenorum Cæsari solverunt. Hæc pecuniarum summa pro majori parte Comitibus cessit de Wirtenberg, in refusionem expensarum, quas ratione Advocatiæ Regni, per Sueviam, ut supra diximus, habuerunt, quarum summam quotannis ad xxx. millia taxarunt. His quoque temporibus Comites de Wirtenberg Advocatiæ Monasterij Mülbrenensis Ordinis S. Bernardi Spirensis Diocesis, quam eatenus tenuerant, iussu Imperatoris resignare coacti sunt. Quam Rupertus Comes Palatinus Rheni, Bavariæque Dux obtinuit, & post eum Heredes ejus per annos ferme centum atque triginta: quibus exolutis anno videlicet Christi millesimo quingentesimo tertio, Udalricus Dux Wirtenbergensium tertius, eandem gladio suo recuperavit.

Albertus Wirzburgensium Episcopus moritur, Gerardo de Schwarzenburg succedente.

Eodem anno moritur Albertus ex Comitibus de Hohenloe Herbipolensium Episcopus, & in Cathedrali Ecclesia debito cum honore sepelitur. Post cujus obitum Canonici de Capitulo unanimiter elegerunt Albertum de Hessperg Concanonicum suum, virum prudentiâ & honestate præcipuum, & tam Civium favore, quàm Cleri æstimatione tali honore per omnia dignum. Contra quem Carolus Imperator quartus Gerhardum ex Comitibus de Schwarzenburg apud Sedem Apostolicam commendavit, & summis conatibus ad Ecclesiam memoratam promovit. Papa igitur ad instantiam Imperatoris Electionem Alberti cassavit, & Gerhardum Episcopum confirmavit: qui præfuit annis octo & viginti, in tribulationibus multis, & adversitatibus continuis; toto namque tempore sui regiminis cum civibus suis contentiones habuit, sed postremò tamen contra eos gloriosè triumphavit.

Anno

Anno prænotato Bavariæ Duces Marchionatum Brandenburgensem Carolo Imperatori. & per eum Regno Boëmiæ pro ducentis florenorum millibus vendiderunt; quorum centum millia in promptu fuerunt soluta. Pro reliquis verò centum millibus Imperator Bavaris Principibus quædam in Bavaria oppida, Castella & Domina sub Titulo Redemptionis assignavit: videlicet Lauff, Harffpurck, Reichenfeld, Sulzbach, Rosenbergh, & Hirsau. Reliqua verò Castella, quæ Regi Boëmiæ in Bavaria fuerant vendita, per Rupertum ex Comitibus Palatinis, postea per Regem Germaniæ redempta fuerunt, & Bavariæ Ducibus restituta. Quando autem & quomodo Marchionatus Brandenburgensis post mortem Godelmari Marchionis sine liberis, ad manus Ducum Bavariæ pervenerit, supra diximus Anno Sigismundi secundo.

MCCCLXXII.

Anno Wignandi Abbatis quinto decimo, Indictione Romanorum duodecimâ, in Mensè Februario, maxima subitò irrupit inundatio aquarum, quæ juxta Rhenum & Moganum commorantibus maxima intulit damna; homines enim multos simul & jumenta nocte superveniens inopinatè submersit: domos & ædificia plura subvertit; villas, hortos, vinea, sepes & vias destruxit. Rhenus tantâ inundatione aquarum excrevit, quòd muros Civitatis Colonienfis sibi oppositos transcendens prostravit. Oppidum Bingionum aquis tam Nahi fluminis, quàm Rheni pro majore parte fuit repletum; & omnes portæ versus memorata flumina clausæ manserunt, aquis Oppidi muris eminentibus: quod & in cæteris urbibus Rheni similiter contigit.

Hoc ipso Anno quædam passio, quam chorizationem S. Joannis nuncupant, hominum genus miserabiliter afflixit, atque à Brabantia incipiens, atque per omnes Europæ Regiones paulatim serpens annis pluribus duravit. Mirabile & miserabile spectaculum! quoscūque invasisset pestis illa, viros & mulieres, juvenes & virgines, insanire fecit, qui primum in terram cadebant ore spumantes, post paulum verò surgentes usque ad defectionem chorizando saltabant, nisi violenter tenti fuissent, aut funibus constricti. Et multos quidem in furorem actos de cognatione sua & patria exules fecit & prodigos. Multæ denique sub prætextu memoratæ passionis fraudes & deceptiones fiebant, dum alij ut pecunias otiosè mendicando perciperent, alij ut liberius voluptati carnis iudulgere possent, se fingerent insanos.

Anno item prænotato fuit homo quidam nomine Hipschmann equestris, qui cum Civium Oppidi Friburgensis in Brigavia inimicus esset & hostis, multa eis intulit damna. Hunc militares quidam de Ehingen in castro suo manutinentes, hospicio receperant in odium Friburgensium, promittentes ei introitum liberum cum rapinis quoties venisset, simul & exitum. Unde Friburgenses datâ pecuniâ Nobilibus de Ehingen pacem & concordiam cum eis inierunt, sub ea videlicet conditione: ut memoratum Hipschmann hostem aut vivum aut mortuum eorum traderent potestati. Quædam igitur nocte ministeriales illi de Ehingen hominem ipsum nihil tale metuentem clam occiderunt, cadaver Friburgensibus tradiderunt.

Qui mortuum accipientes cum magno gaudio, non satis putaverunt esse se vindicatos, quòd illum insidiosè fecissent occidi, nisi etiam publicum

Marchia
Brandenburgensis
venditur
Regno Boëmiæ.

Aquarum
inundatio
maxima
fuit.

Passio nov
va que
Chorizatio
S. Joannis
dicitur, ho
mines affli
xit.

Nobiles de
Ehingen
hominem
pro pecunia
occiderunt.

de

de illo fumpfiffent iudicio ceffante fupplicium. Corpore itaque noctu accepto, fequente illud die ante portas oppidi fuper rotam poni publice fecerunt. Occifus autem erat perfidia Caftrenfium de Ehingen, noctu ficur diximus circa villam, qua Dufelingen vocatur, ubi Cadauer Adverfarij acceperunt.

Traditores procribuntur de Regno & Caftro de- ftruitur.

Iniquitatis factum brevi quidem innotuit multis, & tandem ad Caefaris notitiam pervenit, quomodo illi de Ehingen dicti Nobiles hominem in fidem fuam receptum fubdolè, fraudulentè, & impiè pro pecunia Freiburgenfibus contra fidem occifum tradidiffent. Qui iufte commotus Rudolpho Comiti de Hohenberg in Rottenburgo juxta Neccarum Austriae Ducibus ut diximus antea vendito, fed ad dies vitæ commemoranti, mandavit, quatenus vindictam fumeret de homicidis illis. Comes itaque contractis militibus Caftro illorum obfedit, cepit ac funditus deftruxit, & eos de terra & cognatione fua perpetuò fugere, & exulare fecit, & occifum vindicavit.

Craffto fe eundusejus nominis fit Abbas in Spanheim.

Anno etiam præfcripto xix. die Mennis Septembr. moritur Philippus Abbas Monafterij Spanheimenfis in ordine Abbatum xv. anno regimini fui xxrv. & uno mense cum diebus xii. completis ante Analogium in medio Chori feputus. Huic in Abbacia xvi. iucceffit Graffto ejus nominis fecundus.

Eodem quoque anno iterum venit Alfaciam crudelis & centum millium Pugnatorum Exercitus de Britannia, Normania, Anglia, & alijs nationibus in unum collectus per Comitem five Dominum de Kuffino, qui animos contra Duces Austriae, & quofdam alios gerebat hoftiles. Caufam tantæ commotionis iftam fuiffe commemorant feriptores rerum tranfacti temporis: Mater Comitis præfati de Kuffin filia fuit Domina Austriae, cui Pater pro Dotalicia assignaverat Dominium illud totum, quod Ergavia teutonice nominatur, aut summam pro eo notabilem pecuniarum, ne vacua ad Nuptias data videretur. Verùm cum Austriae Duces nihil promifforum fervarent, & neque Dominium Ergoviae, neque pecuniam pro eo pollicitam folvere confentirent, licet fæpius à Marito Filiae interpellati fuiffent: res cum indignatione per annos plures in fufpenfo manfit. ufque ad mortem Filiae simul & generi Comitis feniore.

Comes de Cuffin dotem Matris perit ab Austriae Ducibus.

Patre autem fimul & Matre vitâ defunctis Comes de Cuffin Junior eorum Filius à Ducibus Austriae poftulavit Matri dudum promiffa: quibus negatis, in hoftem illorum converfus eft, & Legatione miffâ in Galliam, Angliam, Britanniam & alias Nationes ebullire fecit ex eis maximam Pugnatorum multitudinem, quanta prius in Alfacia non fuit audita vel vifa. Nam ut illo tempore dicebatur, Equitum fuerunt xviii. millia, peditum verò plus quam lxxx. millia, præter inutilium hominum peditorum, latronum, raptorum & nebulonum catervam haud parvam, quos inopia & egeftas castra fequi compellebat.

Exercitus centum millium peregrinus occupat Alfaciam.

Venientes igitur in Alfaciam à Fefto S. Michaelis ufque ad foletia S. Præfulis Martini, omnia in circuitu vattantes penititque confumentes ibidem permanserunt. Oppida & Caftella plurima ceperunt, quæ omnia igne fubmiffio funditus deftruxerunt, una cum Ecclefijs, Monafterijs, & locis Deo confecratis. Nulli pepercerunt homini, nulli texui, nulli arbori, fed omnes quotquot cepiffent, qui fepe pecuniâ redimere nequiffent, inaudita

inauditistorquentes supplicijs, crudelissimè occidebant: mulieres & virgines, Monialesque & Deo nuptas inauditâ temeritate libidinis stuprantes crudeliter vexabant, aut captivas abducebant.

Post Festum S. Martini castra moventes per Alsatiam ad Bernam versus iter fecerunt, qui cum juxta Brisacum transirent, portis oppidi clausis Lupoldus Dux Austriae, Eberhardus Comes de Wirtemberg, qui cum multis Comitibus & Nobilibus erant in ipso oppido, grandem satis exercitum habentes, visâ de muris tantâ hominum multitudine egredi non audebant in occursum, sed permittere transitum cogeabantur. Lupoldus autem Dux Austriae vir prudens & bellicosus, cum tantâ multitudinis audivisset adventum, omnes Ergaviae villanos cum rebus suis ad loca munita (villis & vicis igne succensis) confugere praecepit, providè considerans, hostes non diu in regione posse consistere, in qua rerum comestibilia nihil aut parum possent invenire.

Hujus exemplo facti homines ruricolae incensis villulis & vicis per totam Alsatiam Helvetiamque, ad Civitates & oppida praemunita cum rebus suis oportunè successerunt; ad Argentinam videlicet, Basileam, Colmariam, Schlettstatt, Bernam, & alia quaeque viciniora loca munita. Omnes autem tempestivè fugere negligentes, qui ab hostibus fuissent inventi, aut pecuniâ se redimere coacti sunt, aut crudeliter perierunt; tantus namque timor invaserat omnes, Alsatiae & Helvetiae Principes simul & populos, ut urbibus inclusi, egredi nemo eorum praesumeret. Hostes itaque in multitudine maxima per Alsatiam nemine resistente venerunt ad Basileam, & inde ad eum locum, quem Teuthonicè den Homvein Helvetij nuncupant. Ibi facilius ne progredirentur fuissent cohibiti, si Comites de Nidovve & Kyburg incolis terrae dictae Ergovve benè voluissent. Adhaeserant enim Comiti memorato de Cuffin, contra Duces Austriae, & omnem populum terrae Helvetiorum, ideòque introitum hostibus in Dominium eorum libenter permisissent.

Venientes autem Ergovia in terram hostes supra dicti omnia pro viribus devastaverunt, & in nihilum redegerunt: circa fluvium Ararim nonnulla per insidias Castella capientes funditus destruxerunt, & venientes tandem usque ad Bernam oppidum tunc Austriae Ducum, omnem regionem desolaverunt. Bernenses autem multitudine hostium perterriti portas egredi non audebant. Hostes in unum coadunati munitionem quandam, quae Buren theutonicè nuncupatur, obsidione circumdantes, fortiter impugnaverunt. Ibi Comes de Nidovve sagittâ percussus interiit, mercedem suam recipiens infidelitatis, quia cum posset repellere hostes, ne terras ingrederentur illas, resistere noluit, ut jam priùs diximus.

Hostes igitur diffusi per omnem regionem circa flumen Ararim in diversis locis castra posuerunt, videlicet in Altruvv, Iriduvv, Arvvangen & circum vicinis, omnia depopulantes. Hinc quidam viri animis & viribus robusti ex Lucerna oppido ex Entlibuch ex Unterwalden & alijs locis diversis in unum convenientes aggressi sunt hostes seorsim in extremitate phalangis orientes, qui nihil tale suspicabantur, & ducentos ex eis inopinatè occiderunt, & salvi ad sua reversi sunt. Nihilominus hostes fortiter agentes quasdam munitiones, Waldenburg videlicet, Klusee, Altruvv, Wiltsioyv & omnem regionem penè capientes, funditus destruxerunt, mul-

L I

tis

Lupoldus
Austriae
Dux omnes
villa, & vi-
cos combu-
si fecit.

Comites de
Nidovve
& Kyburg
admittunt
hostes.

Hostium
ducenti à
Juventute
Bernensi
occidun-
tur.

tis crudeliter occisis hominibus. Post hæc in unum denuo convenientes Incolæ Regionis, rustici videl. cum civibus & oppidanis terræ memoratæ similiter ex Comitibus Louppen, Arberg, Nydovve, cum Bernensibus, fecerunt Exercitum, & progressi versus Ins. in die Nativitatis Domini super hostes noctu repente irruerunt magnis vocibus clamantes: *Hic Berona, hic Berona.* Qui nimio pavore clamantium exterriti, quò diverterent, minimè cogitabant. Ibi ex hostibus 300. cecidisse memoratur. Victores autem cum spolijs, armis & equis hostium multis, sine detrimento suorum reversi sunt.

Anno prænotato in die S. Stephani (sed nota, quòd nos annum à prima die mensis Januarij incipimus, & non à Nativitate Domini) nunciatum est Bernensibus, quòd hostium non modicæ multitudines sedes occuparent in Monasterio, quod Fons Mariæ nuncupatur, theutonicè autem Fravvenbrunn, & Cœnobium uterentur pro Castris; consilio igitur habito alijs placuit expectare socios, ut numero vires darentur majores; alij verò qui animis fuerant concitati, neminem decernunt expectandum, ne forsitan hostes interea novi quid molirentur, aut fugerent. Prævaluit eorum sententia, quibus animi ad bellum fuere parati, & contractis in unum copijs Bernam oppidum circa noctis initium apparatu bellico exeuntes, in medio noctis ad Monasterium memoratum sub silentio, in magno frigore pervenerunt.

Hostium
multi Cœ-
nobium
Fravven-
brunn oc-
cupant.

Bernenses
Monaste-
rium in-
trant, &
bellum
committunt.

In ambitu
Cœnobij
bellum
committi-
tur, Hostes
superantur.

Mane igitur circa horam quintam, cum adhuc tenebræ essent, Bernenses cum magno & valido clamore ingrediuntur Monasterium, ferro simul & ignibus armati. Ad quorum clamorè Invo Princeps de Alcaibus, qui habitationem suam in ambitu Monasterij locaverat, cum multis alijs Comitibus atque Nobilibus excitatus velociter arma corripuit, & viriliter pugnavit. In ambitu Claustrij bellum atrox committitur, gladius contra gladium extenditur, & pugio contra pugionem vibratur. Tandem Bernenses igne submisso illos, qui latebant in Monasterio, necaverunt incendio, & quos in ambitu invenerunt, gladio peremerunt. Ceciderunt in eo conflictu ex parte hostium plusquam octingenti viri, Comites, Barones, milites, Nobiles & Ignobiles, qui vel incendio, vel Bernensium gladio perierunt. Strage peractâ Bernenses cum præda redierunt in sua, metuentes, quòd reliqui hostium in circuitu Regionis diffusi supervenire potuissent cum multitudine, vindicaturi necem sociorum, posteaquam gesta rei nuntium perceperunt, sicuti factum fuisset, si mansissent.

Comes autem de Cullin cum magno Exercitu jacebat in Monasterio S. Urbani, & erat diffusa multitudo Exercitus hostilis in Langenthal, & in omnibus finibus ejus. Cum audissent Anglicani sociorum apud Fravvenbrunn, lamentabilem interitum, irâ simul & timore commoti sunt, & Nuncijs missis ad socios, omnes in unum convenerunt, habitoque communi consilio discedere à finibus illis, & in sua redire statuerunt. Per Sabaudiam igitur & Burgundiam dilapsi multa mala fecerunt Incolis terrarum ubique, & anno tandem sequente discedentes ad nihilum sunt redacti, quoniam plusquam sexaginta eorum millia successivè fuerunt occisa.

Inter Archi-
episcopum
& Cives
Colonienf.
magna dis-
sensio.

MCCCLXXV.

Anno Wignandi Abbatis decimosexto, Indictione Romanorum XIII. magna dissensio inter Fridericum Archiepiscopum, & Cives Colonienfes fuit.

fuit exorta, quæ & diu cum utriusque partis incommodo duravit. & raptoribus malefaciendi magnam occasionem dedit. Multi Principes cum Friderico Archiepiscopo sentientes, ubi Colonienfes extra Civitatem nihil habentes lædere non poterant, eis confederatos & amicos rapinis, incendijs & multis incommodis sæpius afficiebant. Nusquam Civibus tutus patebat egressus, Adversarijs omnes exitus viarum per terram simul & Rhenum ex omni parte die noctuque observantibus.

Eodem anno in quarta Feria Pentecostes, Civibus cum Clero oppidi Thuricensis apud Helvetios cum Reliquijs Sanctorum Processionem per oppidum agentibus. cecidit pons, & homines octo confestim oppressit in mortem, præter multos alios, quos graviter quassando læsit. & enormiter vulneravit.

Anno prænotato societas Anglicana, de qua præterito anno plura diximus, quæ pro Comite de Cullin Alsatiam simul & Helvetiam contra Ducem Austriæ per menses fermè tres miserabiliter devastaverat, postquam socijs in diversis locis pluribus amissis paulatim cepisset deficere, & villis penè omnibus incensis atque destructis, unde viveret non haberet, ex memoratis Regionibus subito discessit, incommodis patriæ sine numero illatis. Magnus fuit iste, & plurimum quàm centum millium pugnatorum Exercitus, præter alios penè infinitos nebulones, qui multitudinem inermes sequebantur. Et primò quidem Helvetiam deferentes Burgundiam intraverunt, ac deinde Galliam, ubique crudelitatis suæ facta relinquentes. Per decennium namque Burgundiam Galliam, & circumjacentia loca pervagantes, villas, & vicos penè omnes incendio consumperunt. & spoliantes homines vitâ simul & bonis, multa mortalium millia crudeliter occiderunt, Deo Burgundionibus reddente vindictam, qui Latrones illos de Britannia venientes transire permiserunt.

Claruit his temporibus apud Treviros Joannes de Livania, patria Mosellanus, ex villa haud procul à Tritemio, quæ Liven theutonice nuncupatur, Canonicus Ecclesiæ S. Simeonis, vir in scripturis tam divinis quàm secularibus eruditionis magnæ, Rhetor suo tempore facundus, Poeta & Astronomus nulli suâ tempestate secundus, ingenio promptus & disertus eloquio, qui scripsit inter alia contra somniatas Prophetias Joannis de Rupefcissa, Ord. Minorum libros, metro simul & prosâ; contra vanitatem quoque Alchimistarum libros tres, pulchrâ venustate decoratos; contra indoctos Astronomos libb. 2. Pro defensione Facultatis Astronomicæ libb. 4. Introductorium Astronomiæ pro eam discere volentibus lib. unum. De Nativitatibus quoque judicandis lib. 1. Cætera quæ composuit, ad notitiam lectionis nostræ non venerunt.

Petrus quoque de Novimagio villa Mosellana Trevirensis Diœcesis, quæ tribus fermè à Treveri Civitate in descensu Mosellæ fluminis ad dextram distat milliariibus, Ord. FF. Beatissimæ Mariæ semper Virginis de Monte Carmeli Conventus Trevirensis, vir in divinis scripturis doctissimus, qui multo tempore Coloniae legendo, scribendo, & docendo suis utiliter præfuit, his temporibus apud Mosellanos meos magno in pretio fuit. Scripsit super libros sent. libb. 4. In Epistolas Pauli ad Roman. lib. 1. De Confibus & Decimis Laicorum lib. 1. De Contractibus & usuris libb. 2.

L 1 2

Sermones

Pons apud
Thuregum
subito cecidit.

Latronum
Anglicanæ
societatis
facta ab in-
vicem di-
fessio.

Joannes
Livenis
Mosellanus
plura scri-
psit.

Petrus Mo-
sellanus
Ord. Minoro-
rum multa
composuit.

Sermones multos de Tempore, & sanctis. Alia insuper plura lucubrante dicitur. quæ ad notitiam meam non venerunt.

MCCCLXXVI.

Eckardus
de Ders, fit
Winnan-
tium
Episcopus.

Anno Wignandi Abbatis xviii. mortuus est Joannes Episcopus Wormatiensis Ord. FF. sancti Dominici: apud Confluentias in suo Conventu, ubi Ordinem primò intraverat, cum honore sepultus. Postquam Eckardus de Ders Majoris Ecclesiæ Canonicus in Episcopatum sublimatus præfuit annis xxix. Vir in omni varietate scripturarum non minus doctus, quam sine intermissione studiosus, vitæ & conversatione Christo devotus; quippe qui cœlestis Regni amore temporalia suis commisit Vicarijs; spiritualia verò per semetipsum, ut verus Pastor Ovium studiosissimè dispensavit. Unde contra morem plurium Episcoporum sui temporis, ut omnis macula simoniacæ pravitate vitaretur, Ordines & Consecrationes per se omnes in propria persona gratis & purè propter Deum celebrare consuevit. Extra Templum rarò videbatur in publico, sed quantum causæ permittebant Ecclesiæ, in suo residebat Palatio apud Laudenburgum Oppidum, orationibus & lectionibus semper intendens scripturarum.

Tuitiense
oppidum à
Colonien-
sibus de-
struitur.

Eodem anno Cives Oppidi Tuitiensis cum Friderico Archiepiscopo sentientes Coloniensem se hostes declaraverunt. Unde Cives Colonenses animis commoti, die quodam Rheno transmissa in multitudine armatorum Tuitium incendunt, & pariter Monasterium S. Hereberti, quod nostri est Ordinis, funditus destruxerunt, muris & fossatis in circuitu omnibus dejectis: Ecclesiam tamen Parochialem illà vice intactam reliquerunt. Archiepiscopus ergo Fridericus Amicorum calamitate perterritus, & magno suorum adunato exercitu, nec minus militari manu stipendio conductâ, Civitatem Coloniensem xxvii. die mensis Julij anno præterito expugnaturus obsedit. Verùm posteaquam videret eam viribus esse suis inexpugnabilem, solutâ post dies paucos obsidione ad Bunnam oppidum reversus est. Deinde circa Festum S. Laurentij Martyris. Colonenses de novo armati urbem egressi, Rhenoque iterum transmissa Monasterium Tuitiense una cum Ecclesia Parochiali submissa igne incenderunt, ac funditus destruxerunt, metuentes, quòd Archiepiscopus sua in eis prædia collocaret ad expugnandam Civitatem. Nihil penitus integrum reliquerunt, sed omnia funditus demoliti sunt, quamvis non sine magnis impensis Monasterium postea readificare coacti fuerint. Abbas cum Monachus in partem Archiepiscopi consentientes cum rebus suis ad loca se tutiora tempestivè contulerant, urbanorum innatam sæviciam metuentes. Hæc temeritate Coloniensem, multi Principes Regni commoti, & ad indignationem provocati, Dei & Sanctorum ejus iuriam vindicare unanimiter statuentes arma in eos movere decreverunt. Inter quos isti fuerunt potiores: Carolus Imperator IV. Cuno Archiepiscopus Trevirorum, item Padelbornensis, Albertus Dux Austriæ, Wenceslaus Dux Luzenburgi, & Brabantia. Comes de Zegenheim, Comes de Regali oppido Aquis cum octingentis ferme Comitibus, Baronibus, Nobilibusque, & alijs multis, quorum nomina consultò transimus. Et nihilominus in vindictam commissæ temeritatis Fridericus memoratus Archiepiscopus Civitatem Ecclesiastico supposuit Interdicto: ipsosque incendiarios Monasterij Tuitiensis

Multi Prin-
cipes ad-
versus Co-
lonienses
conspirant.

tientis omnes Anathematis vinculo innodavit. Per annos igitur octo continuos Colonienſes Interdicto & Excommunicatione puniti ſunt.

Anno etiam prænotato Gregorius Papa XI. Curiam ſuam Pontificalem Avinione Romam tali occasione revocare maturavit. Erat cum eo in Avinione quidam Epifcopus, diutius forſitan abſens ab Eccleſia ſua, Curiam ſecutus, neſcio quam ob cauſam, ad quem Papa die quãdam inter alia quaſi jocando dixit: *Domine Epifcope, quare vos tam diu ab Eccleſia veſtra ſubtrahitis, Orbes ſine Paſtore periculo exponentes?* Cui ille reſpondit: *Beatiſſime Pater, cur ſanctitas veſtra, que cunctis Paſtoribus cùm ſit prælata, teneatur que nobis omnibus dare ſollicitudinis exemplum, Eccleſiam ſuam tanto tempore deſerit Romanam?* In cujus reſponſione Papa confuſus obticuit, & Romam transferre curiam ſollicitus cogitavit. A tempore namque Clementis Papæ V. ut ſupra diximus, per annos ferme 70. Sedes Apoſtolica in Avinione translata permanſit. Unde Italia cladibus & inteſtinis bellis penè fuit interea conſumpta, & Roma infinitis malis oppreſſa jacuit deſolata.

Papa itaque Gregorius animi ſui occultans conſilium, ne forſan à Gallis remoraretur in vitus, ordinatis per Rhodanum navibus quaſi ſpatiaturus in mare deſcendit, & paucis quò tenderet ſcientibus Genuam pervenit. Unde ſolvens ad Cornetum cùm perveniſſet, mari dimiſſo iter aſſumpſit per terram: terciadecimã menſis Januarij die ſequenti Romam intravit, quem Romani Cives & Clerus cum ingenti ſuſcepere lætitia, cunctis Patriæ Patrem, inſtauratorẽque urbis collapſæ adventãſſe conclamantibus.

MCCCLXXVII.

Anno Wignandi Abbatis xviii. Indictione Romanorum xv. Gregorius Papa xi. miſſis à Roma in Germaniam Legatis & Nuntijs gravibus, decimam partem omnium fructuum & Proventuum à Monachis & Clero duriffimã exactione poſtulavit, mandans & præcipiens omnibus & ſingulis Eccleſiarum Pontificibus ſub magnis pœnis atque Cenſuris, ut impoſitam Contributionem in ſuis Dioceſibus exigerent à Monachis & à Clero, eamque deputatis ſive deputandis Collectoribus aſſignarent. Ad cujus mandatum Epifcopus Conſtantienſis graves mox in Clerum Cenſuras pro hujusmodi Contributione fulminavit, & ut ſolverentur, quantocius præcepit. Contra cujus fulmina Clerus in Dominio Comitum Wirtenbergenſium exiſtens in unum convenit, conſilium habuit, & Appellatione ad melius informandum Romanum Pontificem interpoſitã, quòd ſolvere poſtulatam fructuum Eccleſiaſticorum decimam nec poſſet, nec deberet, rationabiliter allegavit. Quorum exemplo ceteri per totam Germaniam animati, omneſe unanimiter Papæ ceptis oppoſuerunt, paucis forſitan demptis, quos cauſa movebat in contrarium, qui magnam in ſuis locis turbationem pluribus fuſcitãrunt. Videns autem Legatus Apoſtolicus tantam in Clero turbationem, & metuens deteriora. cùm plerique jam excommunicati divina nihilominus celebrarent, mandata Pontificum contemnentes, mitigavit Cenſuram: & accepto quod à voluntarijs offerebatur ſponte tandem in Italiam reverſus eſt.

Eodem anno mortuus eſt Wilhelmus Comes Hannoniæ, Hollandiæ, Scelandiæ, Friſiæque Dominus, Comes quoque Palatinus Rheni, & Bavarici Dux, Filius quondam Ludovici Imperatoris quarti, demens. & in carcere

Gregorius
Papa XI.
Romam ab
Avenione
revertitur.

Papa decimam fructuum Eccleſiaſticorum habere vult.

Wilhelmus
Hollandiæ
Comes moritur inſanus.

carcere captivus, quemadmodum supradictum est, anno Wichardi Abbatis quarto, sine liberis, anno vesaniae & captivitatis suae quasi vicefimo. Duplex calamitatis & vesaniae hujus Principis eo tempore jaetabatur opinio: aliqui nempe dicebant, eum veneno hausto incurrisse vesaniam: alij verò quòd Matri fuisset injuriosus, & populo tyrannus, divinà susurrabant ultione punitum. Et forsitan utrumque potuit esse verum; manifestum est enim, quia Matrem malè tractavit, & populo se tyrannum nimis crudelem exhibuit: sicuti anno Wichardi primi Abbatis decimo jam dudum in praecedentibus nos per plura consignasse meminimus. Wilhelmus in vinculis mortuo sine liberis, Albertus Frater ejus in dominio ejus Jure haereditario successit de consensu Fratrum suorum, & annis ferme septem & quadraginta in omni mansuetudine gentem suam gubernavit: quorum eo tempore viginti praterierant, quibus Fratre vesano in vinculis detento praesuerat Comitibus ejus; reliquos verò 27. post mortem Germani solus & liber ejus obtinuit Principatum, fuitque ex ordine primus & vicefimus Hollandiae Comes: & habuit uxorem Margaretham nomine, Filiam Ducis Brigenfis: de qua genuit Wilhemum sibi postea in Principatu successorem: Joannem quoque Leodiensem Episcopum: & Catharinam Wilhelmi secundi Ducis Juliacensis postea uxorem: de quibus & anno Christianorum mcccclvii. plura diximus, & alia postea dicemus.

Albertus
Bavarie
Dux fit Comes
post
Fratern in
Hollandia.

Inter Comites
de Wirtenberg
&
Cives de
Rutlingen
fit atrox
bellum.

Anno etiam praescripto factum est praelium magnum & atrox in Suevia juxta Rütlingen oppidum, inter Comites de Wirtenberg, & Cives oppidi jam memorati, & socios Partium plurimos. Imprimis igitur Comites magno suorum exercitu congregato, memoratum oppidum obsidione cinxerunt. Cives contracta manu sociorum satis in oppido videbantur esse muniti, nec hostium ferocitatem magni faciebant. Quaedam igitur nocte pedites 500. oppidum clanculo exeuntes Urach & Terringen versus iter direxerunt, pecora & omnia quae poterant invenire sibi in praedam abducentes, cuncta in circuitu igne & ferro sine commiseratione crudeliter devastantes, onustique mox praedam per aliam viam secretis ad oppidum revertentibus. Quod ubi Comes Junior de Wirtenberg intellexisset, assumptis secum de Exercitu pedibus & equitibus multis obviam venire hostibus tentavit, sperans se indubitanter & illos posse occidere, & praedam omnino liberare. Sed aliter se res obtulit; Cives namque per oppositam urbis portam, quae semper etiam pacis tempore consuevit esse clausa, silenter exeuntes, Comitem cum suis nihil tale suspicantem ab omni parte in modum coronae subito circumdant, & stupidos veluti pecora muta invadunt, percutiunt, vulnerant, & occidunt, nulli omnino parcentes, nisi fugientibus. Ceciderunt in eo conflictu ex parte Comitum de Wirtenberg, quorum nomina tenemus Nobilium ordine subscripti: Fridericus de Zolra Comes, Udalricus de Tübingen Comes, Joannes de Schvvarzenburg Comes, Godfridus Schederer Eques Auratus, Reinhardus de Nyperg miles, Bernardus de Sachsenheim miles, Fridericus quoque filius ejus, Bendo miles Francus, Wolfgangus de Stamben Magister Curiae Comitum Wirtenbergenisum, Burchardus, & alius Burchardus Sturmfeder miles, Benzo de Hochenstein, Joannes de Rodenberg, Georgus

Comitum,
Baronum,
& Nobilium
nomina occisorum
in
praelio.

Comitum,
Baronum,
& Nobilium
nomina occisorum
in
praelio.

Comitum,
Baronum,
& Nobilium
nomina occisorum
in
praelio.

Comitum,
Baronum,
& Nobilium
nomina occisorum
in
praelio.

Comitum,
Baronum,
& Nobilium
nomina occisorum
in
praelio.

Comitum,
Baronum,
& Nobilium
nomina occisorum
in
praelio.

Comitum,
Baronum,
& Nobilium
nomina occisorum
in
praelio.

Comitum,
Baronum,
& Nobilium
nomina occisorum
in
praelio.

Comitum,
Baronum,
& Nobilium
nomina occisorum
in
praelio.

Comitum,
Baronum,
& Nobilium
nomina occisorum
in
praelio.

Comitum,
Baronum,
& Nobilium
nomina occisorum
in
praelio.

Comitum,
Baronum,
& Nobilium
nomina occisorum
in
praelio.

Comitum,
Baronum,
& Nobilium
nomina occisorum
in
praelio.

Comitum,
Baronum,
& Nobilium
nomina occisorum
in
praelio.

Comitum,
Baronum,
& Nobilium
nomina occisorum
in
praelio.

Comitum,
Baronum,
& Nobilium
nomina occisorum
in
praelio.

Comitum,
Baronum,
& Nobilium
nomina occisorum
in
praelio.

Comitum,
Baronum,
& Nobilium
nomina occisorum
in
praelio.

Comitum,
Baronum,
& Nobilium
nomina occisorum
in
praelio.

Comitum,
Baronum,
& Nobilium
nomina occisorum
in
praelio.

Comitum,
Baronum,
& Nobilium
nomina occisorum
in
praelio.

Comitum,
Baronum,
& Nobilium
nomina occisorum
in
praelio.

Comitum,
Baronum,
& Nobilium
nomina occisorum
in
praelio.

Comitum,
Baronum,
& Nobilium
nomina occisorum
in
praelio.

Comitum,
Baronum,
& Nobilium
nomina occisorum
in
praelio.

Comitum,
Baronum,
& Nobilium
nomina occisorum
in
praelio.

Comitum,
Baronum,
& Nobilium
nomina occisorum
in
praelio.

Comitum,
Baronum,
& Nobilium
nomina occisorum
in
praelio.

Comitum,
Baronum,
& Nobilium
nomina occisorum
in
praelio.

Comitum,
Baronum,
& Nobilium
nomina occisorum
in
praelio.

Comitum,
Baronum,
& Nobilium
nomina occisorum
in
praelio.

Comitum,
Baronum,
& Nobilium
nomina occisorum
in
praelio.

Georgius de Lufchnovve, Sifridus Waller, Henricus Waller, Cuno Truck-
sais de Bischsheiffen, Albertus de Killer, Eberhardus de Stöffel, Bolan-
dus de Stöffel, Eberhardus de Sternenfels Advocatus in Zabergaue, Hen-
ricus de Liechtneck, Joannes de Sperberfeck, Andreas de Gyslingen,
Udalricus de Liechtneck, Diepoldus de Nydlingen, Conradus de Stam-
hen, Wolfgangus de Pfaffenhoffen, Conradus de Schloßberg, Wolfgangus
de Jungen, Waltherus Spär, Henricus Mager, Sifridus de Saxenheim,
Mutacus de Hirftad, Sifridus de Erbach Francus, Cuno de Heidickheim
Francus, Rabanus de Liechtenstein Francus, Wolfgangus de Wernhoffen,
Wilikinus de Krucken, Joannes alter de Grumbach Francus, Joannes de
Wijnshheim Francus, Wilhelmus de Kreilsheim Francus, Conradus de
Lymphach Francus, Henricus de Bonstein, Nicolaus de Rinfeld, Andreas
Zobel Francus, Rupertus de Gebfätel, Joannes Riedefel, Thomas Wolfkel,
& alij ex Nobilibus multi in eodem cruento prælio ceciderunt, quorum
nomina invenire nequivimus.

Verum ut monumentis edocemur veterum, summa Comitum, Baro-
num, atque Nobilium, qui ferebantur in eo bello ex parte Comitum Wir-
tenbergensium à Civibus Regni occisi, fuit quinque & octoginta virorum.
Aliorum verò tam Equitum, quam peditum similiter occisorum, incertus
& ingens fuit numerus, quorum nomina soli Deo sunt manifesta. Hos
omnes interemptos armis suis Cives Regni spoliaverunt, & vix tandem
precibus evicti permiserunt, ut eorum corpora eminus deportata sepeli-
rent in uno quodam loco.

Comes autem de Wirtemberg memoratus Junior Dux belli graviter
vulneratus quibusdam cum alijs cadentium vix manus effugit, & se ad
Castrum Achalm nuncupatum, ad cujus pedem montis oppidum Rüt-
lingen est situm, recepit. Sicque obsidione solutâ necessariò reliqui non
sine jactura in sua redierunt, quos Regni Cives infecuti omnia igne, fer-
roque demoliri pro viribus conati sunt.

Comes igitur ex adverso furorem Civium reprimere cupiens, denuo
instruxit acies juxta villam, quæ Toffingen appellatur, non longè ab op-
pido Weil, existimans hostes, ut erant, jam labore simul & furore defati-
gatos se facile superaturum. Aciebus itaque ordinatis, Comes cum suis in
hostes (nihil tale metuentes) repente irruit, & plures eorum numero
crudeliter occidens viriliter triumphavit. Veruntamen Udalricum Fi-
lium suum telo percussum in eo conflictu Comes Eberhardus senior
amissit, ut infra anno Godfridi VIII. dicitur.

Anno Dominicæ Nativitatis prænotato insignis structuræ Ecclesia
illa Parochialis in oppido Sueviæ Regali Ulmensi, præjactis ex more fun-
damentis, cum turri mirabilis artificij caput edificari, & cum tempore
in eam, quæ hodie cernitur, formam deducta est. Fundamentum verò
turris Artificum negligentia malè prælocatum, nostris temporibus ædi-
ficij totius minabatur ruinam; quod unius hominis industriâ mirabili
cognovimus confirmatum.

MCCCLXXVIII.

Wignandi Abbatis anno nonodecimo, Indictione Romanorum pri-
mâ, hyems fuit asperissima, & satis prolixa, unde frigore læsæ vites in
sequentem

Nobilium
occilorum
numerus,
LXXXV.

Bellum in-
stauratur.

Ulmensis
Ecclesia
Parochialis
construi-
tur.

ſequentem annum vini penuriam cauſauerunt, ubique terrarum. Hinc fames quôque ſecuta Mortales magnâ incommoditate graviter afflixit.

Gregorius
Papa undecimus
obiit.

Eodem anno viceſimo octavo die Menſis Martij, Romæ Gregorius Papa undecimus veſicæ dolore moritur, & in Eccleſia ſanctæ Mariæ Noſte tumulatur. Poſt ejus mortem Cardinales inter ſe graviffimè diſſidentes pernicioſiſſimum in Eccleſia Dei ſchiſma ſuſcitaverunt. Nam Itali Patres Pontificem habere volebant Italicum, & Galli ſimiliter Gallicum. Clerus denique & populus Romanus cum nobilibus inſtabant precibus armatis poſtulantes, quatenus Italiâ natum patres Pontificem eligerent; timebant enim, ſi Gallum eſſent habituri Pontificem, quòd Curia demum in Galliam revocaretur in grave urbis Romæ ac Italiæ totius diſpendium, ſicut per annos jam plures fuerat factum. Erat inter Cardinales Italicos Bartholomæus Barenſis Epifcopus, vir callidus & aſtutus, quem utriuſque partis Cardinales tandem in Pontificem elegerunt, vel ut ſcribunt nonnulli, propter vim Romanorum ſimulaverunt electum, ut eâ ſimulatione de conclavi & Romanorum importunitate liberati pro electione veri Pontificis ad locum ſe poſtea transferrent tutiorem. Barenſis autem morſu ſeu nominatus, ſive electus Pontificem ſe geſſit, & Urbani nomen ſibi aſſumpſit, cui Cardinales Itali, ut vero & legitimo Pontifici ſuo adhaerent, cunctis per orbem ſcribentes Pontificibus atque Principibus, Urbanum Papam inſtitutum. Quod videntes Gallici Cardinales, & ſerò intelligentes, ſe conſilio ipſius Barenſis eſſe deceptos, ad urbem Anagninam poſt menſes aliquot ſecedere ſtatuunt. Quos Urbanus multis verbis & promiſſis à propoſito revocare conatus perſuadere non potuit. Verum Cardinales, qui prius pro ejus voluntate omnia fecerant, urbem exeuntes, Fundis civitate conveniunt, ubi à Joanna Neapolitana Regina turò & favorabiliter ſuſcepti, multa in Urbanum Pontificem fulminavere contraria; dicentes eum non eſſe Canonicè electum vel inſtitutum. Erant autem eorum Cardinales octo numero, qui memoratâ favente Regina Gebenſem Epifcopum Cardinalem contra Urbanum in Antipapam elegerunt, quem Clementem VII. nominantes magna cum pompa coronarunt. Seditque deinceps in ſua obedientia annis ferme quindecim, quæ in Gallia, Hiſpania, Catalonia & Britannia cum interjacentibus locis, pro vero Chriſti Vicario habuerunt. Porrò Germani, Ungari & Itali cum Urbano ut vero Pontifice fideliter ſenſerunt. Duravit hoc maximum & pernicioſiſſimum ſchiſma in Eccleſia Dei annis novem atque triginta uſque ad Conſtantiènſe magnum & univerſale Concilium, in quo tribus qui ſe pro Romanis Pontificibus gerebant abrogatis, Martinus V. ſui electus, ut inferius ſuo loco adjuvante Domino noſtro JESU Chriſto plenius diceretur, Urbanus Romæ, Clemens autem in Gallia cum ſuis ut Pontifex reſidebat.

Urbanus fit
Papa VI.
annis XII.

Clemens
ſeptimus
Antipapa
contra Ur-
banum eli-
gitur.

Henricus
Comes in
Spanheim
peregrina-
tur.

Anno quoque prænotato turris Eccleſiæ Monafterij S. Martini in Colonia noſtri ordinis incendio periijt, & multæ in circuitu domus igne fuerunt conſumptæ: remanſerunt autem muri turris ſine tecto per annos ferme centum & ſedecim inopiâ loci reſtaurationem ejus non permitte- te, quouſque tandem Evvaldus de Bacherach inſtitor, & civis Colonienſis jam moriturus in ſuo teſtamento tria florenorum millia ipſi Monafterio legaret, quibus & reformatum eſt tectum, & proventus quidam vinarij pro

pro fratrum usu in pago cismofellano comparati. In cuius beneficii memoriam quotidie missa de nostra Domina solemniter per Monachos cantatur.

Eodem anno Henricus in Spanheim Comes, filius Walrammi senioris Comitis ad visitandum sepulchrum Domini ultra mare profectus est, habens in suo comitatu fratrem Crafftonis Abbatis Spanheimensis nomine Wolfgangum militem, & VVernherum de Dilla Monachum memorati Coenobij pro Capellano, qui reversus plures lapidum & petrarum petias de locis à Domino sanctificatis comportavit. In reversione cum navigando vix medium iter maris peregissent, inciderunt piratas, quorum impetum armis refringentes, & plures occiderunt, & reliquos timore percussos in fugam converterunt, Christo suos juvante peregrinos.

Anno etiam praescripto in vigilia S. Andreae Apostoli mortuus est Carolus Imperator Romanorum quartus, Pragae in Ecclesia sancti VVenceslai sepultus, qui anno VVignandi Abbatis undecimo, ut supra diximus, promissis & donationibus multis Principum animos comparaverat, ut VVenceslaum filium Regem Bohemiae quintum decimum aetatis annum tunc agentem, in Germania Regem futurumque Imperatorem Romanorum assumerent. Regnavit autem VVenceslaus cum patre annis 8, post mortem vero patris regnavit solus annis duobus & viginti, homo ineptus ad regnum, voluptatibus nimium deditus, & frequenter plus temulentus, quam sobrius. Unde factum est, quod ad coronam imperij pervenire non potuit, & tandem per principes à Regno Germaniae depositus fuit.

Item anno praesignato varij tumultus fuerunt in quibusdam civitatibus Regni VVormaciae, Spira, Argentina, & Colonia, minoribus plebis contra rectores se temere in rebellionem erigentibus, non sine clade multorum, & in republica grave dispendium. Quibus similia plures Regni civitates aliae passae sunt.

MCCCLXXIX.

Anno Abbatis VVignandi vicefimo. Indictione Romanorum secunda, VVenceslaus Romanorum Rex filius Caroli Imperatoris IV, cum Principibus Regni & Apostolicae Sedis Legato venit ad Coloniam, & à civibus quanquam interdictis cum honore magno susceptus fuit. Multa consuluit, multa in medium proposuit, summoque studio, ut reformaretur inter ipsos & Archiepiscopum concordia, inaniter diu laboravit. Concordiam Archiepiscopus admittere nullam voluit, nisi prius Colonienses Monasterium Tuitiense Deo & S. Heriberto, quod impiam crudelitate, ut paulo antea diximus, succenderant, in integrum restituerent. Quod licet tunc quidem facere omnino recusarent, postea tamen subire coacti sunt, priusquam à censuris & interdicto penitus absolventur.

Histemporibus Venetiarum gens non minus inquieta, quam superba, quae nobilitatis parum, temeritatis vero plurimum semper habuisse dignoscitur, ab origine vendipiscatores, teste Gordonio scriptore, postea mercatores, sibi temere Platonis imperium usurpantes, novum & aureum instituere sigillum, in quo se dominos maris scribere praesumpserunt, ipsumque mare ab illo tempore deinceps usque in praesentem diem quotannis annulo deponere aureo in undas projecto minimè verecundantes, ut nostro aëvo inferius latius edicemus.

M m

Contra

Henricus Comes in Spanheim peregrinatur.

Carolus Imperator IV. moritur Pragae sepultus.

Rex VVenceslaus venit Coloniā.

Venetorum superbia in sigillo novo se dominos maris scribentium.

Henricus

II

S. V
15

Ludovicus
Rex Ungariae
fuerat, cre-
ditur Venetis
humiliavit.

Contra hanc insulorum hominum temeritatem multi Principes Regni simul & imperij civitatum auxilio adjuvi surrexerunt, quorum capitaneus Rex Ungariae Ludovicus, Papam mandante Urbano VI. bellum praesumptoribus novorum Venetis indixit, validum contra illos induxit Germanorum, & Ungarorum exercitum, multaque illos clade affecit, & sigilli vanitatem deposuit. Facta sunt haec imperio Papae Urbani simul & Wenceslai Regis anno praenotato.

Eodem anno mortuus est sine liberis Otto Brandenburgensium Marchio filius Ludovici quondam Imperatoris IV. per quem Marchia ipsa Brandenburgensis in jus pervenit Ducum Bavariae, quam Bohemiae Rex postea Imperator Sigismundus Wenceslai Regis frater comparavit a Bavaris pro ducentis florenorum millibus, & postea Friderico Nurembergensi Burggravo assignavit; quemadmodum anno Wignandi Abbatis quarto dictum est, ubi Carolum patrem Sigismundi emptorem ejus veraciter extitisse diximus; Sigismundus autem non emptor, sed venditor potius Marchionatus extitit.

MCCCLXXX.

Cives Regni
contra
Principes
quosdam se
mutuo col-
ligarunt.

Anno Wignandi Abbatis primo atque vicesimo inchoato sive corrente, Indictione Romanorum tertia, cives Regni Germanici penè omnes circa Rhenum, in Suevia quoque, & in Francia orientali caput sequentes Pilgrinum Salzburgensium Archiepiscopum, & quosdam alios Pontifices contracto inter se foedere, quod nostrates hodie Ligam sive Bunt, nuncupant, validum de consensu Regis Wenceslai conduxerunt exercitum contra Bavariae Duces, & quosdam alios Regni Principes, quos sibi molestos senserant atque contrarios; octo namque millium pugnatorum manum validam brevi adunantes igne & ferro hostibus suis multa intulere dispendia, Regnumque à latronibus, & violentis raptoribus aliquantulum purgatum reddiderunt.

Canes affe-
ctum subie-
runt Lupo-
rum.

Deinde post annos ferme quinque cum naturam luporum capissent induere canes, & qui latrones debuerant persequi, didicissent imitari, in unum conspirantes multi Principes magnum armatorum produxerunt exercitum, & confederatis civibus bellum indixerunt. Quibus multa intulere damna, ipsamque Ligam penitus in nihilum redegerunt. Archiepiscopus quoque Salzburgensium Pilgrinus Treugarum tempore captus fuit: Castrum Hohensolms à civibus captum & igne submisso funditus destructum: multae quoque munitiones nobilium, latronum, raptorum atque praedonum per cives regni tunc funditus destructae sunt. Felix quidem & satis fortunatum confederationis suae habuerunt exordium, & omnibus in circuitu raptoribus magnum incussere timorem; verum postquam & eorum milites conductitij legem aequitatis violare capissent, occultasque primùm, & exinde manifestas etiam de pauperibus exercere rapinas, & ipsi Principum cives atque subjectos in rebellionem sollicitare dominorum, confederatio eorum diutius permanere non potuit, sed potentia Principum citius dissipata fuit. Sunt qui scribant, Wenceslaum Regem occultum hujus Ligae civium fuisse auctorem, utpote qui potestatem Theutonicorum Principum semper habuerit suspectam, quam tali modo speraverit infirmendam. Hanc opinionem de Rege memorato haud mediocriter confirmavit civium Herbipolensium inveterata rebellio; quibus

quibus ipse Wenceslaus contra Episcopum verum & immediatum eorum dominum auxilia promisit, ut suo plenius loco prosequemur.

Eodem anno Joannes quidam Montefanus Ordinis Fratrum S. Domini, Theologus Parisiensis verbum de Immaculata Dei Genitrice Maria faciens ad populum, ubi sermo de ejus incidisset purissima Conceptione, more suorum inter alia dixit: *Eam in originali peccato fuisse conceptam, quemadmodum nos ceteri concipimur omnes.* Verum postquam hic sermo Parisiorum scholæ innotuit, Prædicator ad pulpitem, ubi concionatus fuerat, redire compellitur, & quod malè contra Immaculatam Dei Genitricis conceptionem prædicaverat, revocare.

Anno quoque prænotato Ludovicus Comes Flandriæ ultimus, postquam exactionem pecuniarum Flandrensibus indixisset gravissimam, non relicto virili semine moritur. Post cujus mortem Philippus Dux Burgundiæ, qui unicam filiam ejus habebat uxorem, in comitatu Flandrensium successit. Post Philippum filius ejus Carolus, quem Suteses occiderunt in bello Nansensi: post Carolum gener ejus Maximilianus postea Rex Germanorum Comitatum Flandriæ cum Maria filia obtinuit: post Maximilianum filius ejus Philippus Archidux Austriae, postea Rex Castellæ: post Philippum filius ejus Carolus Dux Brabantiae hodie & Comes Flandriæ. His ferme temporibus Carolus Rex Gallorum quintus cum Duce Britannorum Joanne prælia multa constituit, qui inter plures ex Germania conductos habuit Ducem de Brunsvich nomine Ottonem, virum strenuum & bellicosum. Hic plusquam triennio in Britannia fuerat captivus, anno tandem prænotato, in Avenionem ducitur, inde liber emissus venit in Apuliam, & Carolo Rege Apulorum absente adjutus Neapolitanis amicis Neapolim violenter obtinuit, sed non diu supervixit.

Anno item memorato Carolus Gallorum Rex V. moritur, & apud S. Dionysium sepelitur, filios relinquens duos, Carolum & Ludovicum ad huc in minore ætate constitutos, quos tutelæ Philippi Ducis Burgundiæ, & Ludovici Borboniensis educandos committit: Regni autem generalem moderatorem constituit Andegaviæ Ducem Ludovicum, quousque Carolus, cui Regnum, ut Primogenito debebatur, annum ætatis XIV. altissimo inspirante attingeret.

Iste Carolus Rex Gallorum VI. postea cum adolevisset, uxorem duxit Liabellam Ducis Baviariæ filiam, quæ peperit ei Carolum Regem VII. Post mortem verò mariti mansit vidua, per quam Ludovicus Baviariæ Dux ejus frater postea in auro & XII. Apostolorum cum Salvatoris argenteis imaginibus dives & cæteris Progenitoribus magis abundans & notior factus est. Ista duodecim Apostolorum simul & Salvatoris imagines per Ducem Ludovicum ex Gallia cum divitijs alijs multis in Bavariam allatas ipse quam diu vixit, in humanis thesauri loco possedit, & rebus deinceps melius consulens domesticis, nomen Divitis brevi, qui pauper erat prius, acquisivit. Huic Ludovicus in Ducatu Baviariæ filius jure successit, qui & cum divitijs & imaginibus patris, nomen simul Divitis habuit. Post quem Georgius nomine filius ejus Ducatum Baviariæ cum divitijs memoratis obtinuit, qui nostris diebus sine virili semine decessit; reliquit autem filiam unicam, quam Rupertus ex forore Nepos (indulgentè Romano Pont.)

M m 2

no Pont.)

Prædicator
Conceptionis Mariae
puritatem impug-
nans compellitur re-
vocare.

Comitatus
Flandriæ
ad Ducem
Burgundiæ
pervenit.

Otto Brun-
svicium Dux
in Britan-
nia trien-
nio captus
est.

Carolus
Gallorum
Rex V. obiit
& Carolus
filius succe-
dit.

Rupertus
Palatinus
Rheni Co-
mes.

no Pont.) filius videlicet Philippi Comitis Palatini, qui ſorem Georgij habuit, duxerat illo vivente uxorem. Mortuo autem Duce Georgio, cum inter generum ejus Ducem Rupertum jam dictum & Albertum Bavarie Ducem, qui morabatur in oppido Monaceniſi, pro vacante Principatu bellum ageretur atrociffimum, omnis illa theſaurorum immenſa congeries cum Apoſtolorum imaginibus, brevi diſſipata fuit, ut in nonum hodie annum quò pervenerint, nemo fit qui noverit.

Wignand⁹
hujus Mo-
naſterij
Abbas
xxxiv.
moritur.

Anno Dominicæ Nativitatis prænotato xxvii. die menſis Octobris Wignandus hujus Monaſterij xxxiv. Abbatis ſenio pariter & morbo gravatus moritur, anno regiminis ſui xx. menſe x. die ſimiliter xx. cum devotione Fratrum in majore Cœnobio ſepultus. Reliquit Monaſterium in debitis multis tam per eum quàm per alios præcedentes Abbates contractis, & diſciplinam ſine regulari obſervantia, qualem & reperit.

Godfridus
fit Abbas
annis ix.

De Godfrido ejus nominis ſecundo, hujus Monaſterij Hirſaugienſis Abbate XXXV. qui præfuit annis ix. menſe i. diebus xv.

Anno Dominicæ Nativitatis prænotato MCCCLXXX. Indictione Rom. tertiâ Wignando Abbate hujus Monaſterij Hirſaugienſis, xxvi. die menſis Octobris Catholicè mortuo atque ſepulto, ne grex Paſtoris ſolatio deſtitutus aliqua viduitatis Eccleſiæ deploraret incommoda, de novi mox electione Abbatis cæptis ſuorum, & non exterorum habere concilium. Circa principium igitur menſis Novembris vocatis abſentibus de præpoſituris & prioratibus Monachis qui futura debuerant atque potuerant electioni de Jure vel conſuetudine intereſſe, & excluſis ſæcularibus cunctis, præmiſiſque Orationibus cum invocatione S. Spiritus, per viam ſerutinij ad novi Paſtoris inſtitutionem proceſſerunt. Votis autem ſingulorum auditis, & in ſchedulam juxta morem conſignatis, major & ſenior pars Monachorum eligentium Godfridum ejus nominis ſecundum Abbatem hujus Monaſterij xxxv. elegit, cæteris in eum conſentientibus.

Godfridus itaque per Conventum electus, atque per Lambertum Spirenſem Episcopum in Abbatem confirmatus ex more, ſolemnitèrque benedictus, præfuit huic Monaſterio in magna ſolicitudine & malicia temporum, annis ix. menſe i. diebus xv. homo manſuetus pacificus, & amator quietis & pacis, qui Monaſterium in utroque ſtatu graviter callapſum reperit. quoniam nec regularis obſervantia in eo tunc viguit, nec illi rerum abundantia fuit.

Schiſma
multipli-
cavit vul-
tutes in Ec-
cleſia inſu-
rabiles.

Eo tempore ſchiſma Catholicam graviter perturbabat Eccleſiam, cum Urbanus VI. ut ſupra diximus, Germanis, Italiſque & Ungaris Romæ ſedem habens ſummum ſe præſtaret Pontificem: Clemens, quem ſui occupavere VII. in Avenione reſidens Gallos & Hiſpanos ſibi ut Papæ haberet obediens. Hæc de Rom. Pontificatu altercatio majus Gallis, quàm alijs nationibus incommodum attulit, propterea quòd Clemens ſuis partibus cupiens adungere viros, præter quinque priores, à quibus fuerat electus, viginti quinque de novo Cardinales aſſumpſiſſet, quorum nemo poterat ſatiare cupidinem.